Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok X. **Nr 8 (102)**

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO LUBELSKIEGO

LUBLIN **1 KWIETNIA** **1938 R.**

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

Część urzędowa

112.

ZARZĄDZENIE
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 lutego 1938 r.

o zbiórce odpadków żelaznych i makulatury w szkołach.

Doniosła akcja gospodarcza, mająca na celu uniezależnienie się w miarę możliwości od nabywania za granicą surowców potrzebnych krajowemu przemysłowi, zatacza coraz szersze kręgi. Jedną z form akcji tego rodzaju jest zbiórka odpadków surowców marnotrawionych często bezmyślnie i ulegających niepotrzebnie zniszczeniu ze szkodą dla gospodarstwa narodowego.

Ministerstwo pragnie zainteresować młodzież szkolną propagandą tej ważnej dla Państwa akcji, oraz wdrożyć ją do oszczędzania nie tylko gotówki, lecz także fabrykatów a nawet odpadków produkcji przemysłowej a równocześnie wskazać jej konkretną pracę dla celów ogólnych, pouczającą nadto o wartości zbiorowego wysiłku. Dlatego Ministerstwo wyraża tytułem próby zgodę, aby w bieżącym roku szkolnym przeprowadzono w szkołach zbiórkę odpadków żelaza potrzebnych przemysłowi żelaznemu i makulatury dla potrzeb przemysłu papierniczego.

Zbiórkę odpadków żelaza przeprowadzi na wniosek Ministerstwa Przemysłu i Handlu Centrala Zakupu Złomu Polskich Hut Żelaznych Warszawa, Marszałkowska 130 i Katowice, Wita Stwosza 5), zbiórkę zaś makulatury Polski Biały Krzyż. Szkoły otrzymają bezpośrednio od wspomnianych instytucji zatwierdzone przez Ministerstwo bliższe informacje o sposobie przeprowadzenia zbiórki.

Dodatnie wyniki wychowawcze można będzie osiągnąć tylko wtedy, jeżeli szkoły zastosują w akcji zbiórkowej właściwe metody postępowania.

W szczególności należy zainteresować młodzież zbiórką, akcję zaś samą obmyśleć realnie w najdrobniejszych szczegółach, przeprowadzić ją systematycznie i konsekwentnie do końca.

Ministerstwo podkreśla potrzebę przeprowadzenia zbiórki w przyjętym z góry nie długim okresie czasu. Należy dostarczyć zebrany materiał na wyznaczone instrukcją miejsce, podsumować osiągnięte wyniki i podać do wiadomości młodzieży. Przeprowadzana akcja powinna być gospodarczo uzasadniona, a jako taka musi przynieść drobny zysk. Ewentualne tedy, np. koszty przewozu zebranego materiału na miejsce zbiórki, nie mogą przekraczać jego wartości.

Za rzecz szczególnie szkodliwą poczytywałoby Ministerstwo, gdyby zebrane odpadki nie zostały odesłane i uległy w szkole na oczach młodzieży dalszemu zniszczeniu.

O ileby więc szkoły przewidywały niemożność dostosowania się do powyższych wskazówek, nie mogą akcji zbiórkowej rozpoczynać. Trudności zwłaszcza mogą mieć szkoły znajdujące się w miejscowościach małych, odległych od centrów komunikacyjnych.

Zbiórkę należy powierzyć jednej ze szkolnych organizacji młodzieżowych z tym zastrzeżeniem, że zysk osiągnięty ze zbiórki złomu zostanie podzielony w równych częściach pomiędzy: 1) F.O.N., 2) Towarzystwo Popierania Budowy Szkół Powszechnych oraz 3) na cel wyznaczony przez młodzieżową organizację szkolną, przeprowadzającą akcję. Dochód ze zbiórki makulatury należy w połowie przeznaczyć na Polski Biały Krzyż i cel wyznaczony przez szkolną organizację młodzieżową, przeprowadzającą zbiórkę.

Ministerstwo zaznacza, że akcja zbiórkowa jest akcją zupełnie dobrowolną i że władze szkolne nie mogą wywierać na dyrekcje (kierownictwa) żadnego nacisku.

Podsekretarz Stanu

(—) Jerzy Ferek-Błeszyński

113.

ZARZĄDZENIE
Kuratorium Okręgu Szkoln. Lubelskiego

z dnia 19 lutego 1938 r. Nr. o. 776/38

o wypożyczaniu inwentarza szkół państwowych.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa W.R. i O.P. z dnia 11 stycznia 1938 r. nr IR — 9568/37 Kuratorium podaje do wiadomości i stosowania, co następuje:

Według postanowień art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz.U.R.P.nr 18, poz. 143) Skarb Państwa ponosi wydatki na pomoce naukowe, materiały do nauki, biblioteki i druki szkolne w publicznych szkołach powszechnych. Przepis ten stanowi podstawę do przekazania publicznym szkołom powszechnym pomocy naukowych, zbędnych w szkołach innego typu. Wobec tego jednak, że publiczne szkoły powszechne nie posiadają odrębnej osobowości prawnej, przekazane do użytku pomoce naukowe stanowią w dalszym ciągu własność Skarbu Państwa i mają być zainwentaryzowane w szkołach powszechnych jako majątek państwowy.

Pomoce naukowe, o których mowa, dyrekcje szkół państwowych przesyłają bezpośrednio wskazanym przez Kuratorium kierownikom publicznych szkół powszechnych, łącznie z dwoma egzemplarzami wykazów, z wyszczególnieniem w nich rodzaju i ceny (wartości) poszczególnych przedmiotów. Trzeci egzemplarz wykazu przechowują dyrekcje szkół w swych aktach.

Kierownicy szkół na obu wykazach notują pozycje szkolnych ksiąg inwentarzowych, pod którymi pomoce naukowe zostały zapisane i przesyłają jeden egzemplarz wykazu Inspektoratowi Szkolnemu, a drugi pozostawiają u siebie. Nadto kierownicy szkół przesyłają dyrekcji właściwego zakładu naukowego potwierdzenie z odbioru pomocy naukowych. Dyrekcje szkół po otrzymaniu wspomnianego potwierdzenia wypisują na rozchód w swych księgach inwentarzowych przekazane pomoce naukowe.

Co się tyczy urządzeń szkolnych, to te mogą być wypożyczane publicznym szkołom powszechnym do bezpłatnego używania za zgodą Kuratorium na podstawie umowy użyczenia w myśl postanowień art. 419 — 429 kodeksu zobowiązań (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27.X.1933 r. Dz.U.R.P. nr 82, poz. 598).

Ponieważ zgodnie z postanowieniami art. 11 wyżej powołanej ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych gminy są zobowiązane do ponoszenia wszelkich wydatków na urządzenia szkolne, wspomniane umowy na wypożyczanie publicznym szkołom powszechnym potrzebnych urządzeń winny być zawierane z zarządami gmin. Przy zawieraniu tych umów należy mieć na uwadze następujące najważniejsze postanowienia wyżej cytowanych artykułów kodeksu zobowiązań: Wypożyczający nie może bez zgody użyczającego oddawać rzeczy wypożyczonej do użytkowania innej osobie, a w wypadku, gdy mu prawo takie służy na podstawie zawartej umowy, winien niezwłocznie zawiadomić użyczającego, komu te rzeczy zostały oddane do użytkowania. Wypożyczający obowiązany jest czuwać nad zachowaniem rzeczy w stanie, w jakim ją otrzymał i jest odpowiedzialny za utratę lub uszkodzenie, jeśli rzeczy użyczonej używał niezgodnie z umową lub z jej naturą i przeznaczeniem.

Po upływie terminu użyczenia wypożyczający winien zwrócić rzecz wypożyczoną. Użyczający może zażądać wcześniejszego zwrotu rzeczy używanej, jeśli wypożyczający używa jej niezgodnie z umową, lub gdy rzecz stanie się potrzebna użyczającemu z przyczyn nieprzewidzianych w chwili sporządzania umowy.

Wypożyczane urządzenia szkolne należy wydawać zarządom gminnym, lub osobom przez nie upoważnionym za pokwitowaniami.

Ponadto zakłady szkolne użyczające i kierownicy szkół powszechnych otrzymujący wypożyczane urządzenia do użytkowania dokonywują dalszych formalności związanych z zapisaniem na rozchód i na przychód wymienionych przedmiotów w swych ewidencjach inwentarza w taki sam sposób, jak przy przekazywaniu pomocy naukowych.

Wypisywanie pomocy naukowych lub urządzeń szkolnych na rozchód w księgach inwentarzowych publicznych szkół powszechnych może odbywać się tylko z wiedzą Inspektora Szkolnego przy zachowaniu postanowień, zawartych w zarządzeniu Ministerstwa W.R. i O.P. z dn. 29.IX. 1937 r. nr I R — 6919/37, podanym do wiadomości przy piśmie Kuratorium z dnia 18.XII. 1937 r. nr I — 22195/37 oraz przy zachowaniu obowiązujących w tym względzie przepisów (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z 1930 r. nr 6, poz. 92).

Zarówno o przekazaniu publicznej szkole powszechnej pomocy naukowych, jak i o wypożyczaniu urządzeń szkolnych decyduje w każdym poszczególnym wypadku Kuratorium.

Wnioski w tej sprawie kierują szkoły, posiadające zbędne pomoce naukowe lub sprzęty do Kuratorium, które po porozumieniu się z właściwymi Inspektorami wskaże publiczną szkołę powszechną, której mają być przekazane, względnie wypożyczone zbędne urządzenia szkolne.

Przekazywanie i wypożyczanie inwentarza państwowego instytucjom prywatnym jest niedozwolone.

Publiczne szkoły powszechne, korzystające z przekazanych im w sposób powyższy pomocy naukowych oraz z wypożyczonych sprzętów i urządzeń szkolnych, winny notować w swoich księgach inwentarzowych, że przedmioty te są własnością Skarbu Państwa, przekazaną przez ....lub wypożyczoną z ....(wymienić źródło).

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) S. Klebanowski

Otrzymują:
Inspektoraty szkolne,
Państwowe Szkoły Ogólnokształcące
Państwowe Zakłady Kształcenia Nauczycieli
Państwowe Szkoły Zawodowe.

114.
OKÓLNIK Nr 2
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 stycznia 1928 r. (Nr II. P. 11810/38)

o egzekwowaniu grzywien za niedopełnienie obowiązku szkolnego.

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 18 grudnia 1937 r. Nr.D.V — 10720/1/37 wyjaśniło, że władze skarbowe nie mogą czynić żadnych trudności przy przyjmowaniu wniosków egzekucyjnych władz szkolnych, jeżeli oczywiście wnioski te odpowiadają przepisom instrukcji z dnia 15 czerwca 1937 r. (Mon. Polski nr 143, poz. 238).

Również wyjaśniło Ministerstwo Skarbu, że władze skarbowe nie mogą dawać pierwszeństwa innym należnościom przed należnościami władz szkolnych, oprócz należności Skarbu Państwa, którym przysługuje przywilej pierwszeństwa z mocy § 52 instrukcji egzekucyjnej dla władz

skarbowych (dodatek do Dz. Urz. Min. Skarbu nr 20 z dn.22.VII.1932 r.).

Gdyby zatem powstawały w tym zakresie jakieś trudności i nieprawidłowości, Kuratoria powinny odnosić się do właściwej izby skarbowej, gdyby zaś to nie odniosło skutku powinny zwracać się w tych sprawach do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wskazując urząd skarbowy, którego sprawa dotyczy, wówczas Ministerstwo W.R. i O.P. zawiadomi o tym Ministerstwo Skarbu.

Równocześnie na zasadzie powołanego pisma Ministerstwa Skarbu Ministerstwo W.R. i O.P. wyjaśnia, że spisy tytułów wykonawczych wprowadzone zostały w § 3 powołanej na wstępie instrukcji z 1937 r. między innymi po to, aby wierzyciele mogli skuteczniej obserwować postępy akcji egzekucyjnej. Jeżeli więc akcja ta wydaje się danemu inspektorowi szkolnemu opieszała, może on wpłynąć na jej postępy w drodze bezpośredniego porozumienia się z właściwym naczelnikiem urzędu skarbowego i wskazać mu przy tym wnioski, na których natychmiastowym załatwieniu szczególnie mu zależy.

Dyrektor Departamentu
(—) *Dr M. Pollak*

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne.

115.
OKÓLNIK Nr 7
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 5 lutego 1938 r. (Nr BP. 691/38)

w sprawie awansu automatycznego nauczycieli.

Celem jednolitego uregulowania sprawy awansu automatycznego nauczycieli Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje zasady, jakimi należy kierować się przy posunięciach nauczycieli do wyższych grup uposażenia na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych (Dz.U.R.P.nr 102, poz. 781).

Na podstawie przepisów Działu I rozdziału 3 cyt. rozporządzenia awansują wszyscy nauczyciele, którzy zostali mianowani po dniu 1 lutego 1934 r. oraz ci, którzy na skutek przeszeregowania w dniu 1 lutego 1934 r. przeszli do grupy wyższej lub cyfrowo odpowiadającej grupie posiadanej w dniu 1 stycznia 1934 r.

Na podstawie przepisów Działu I rozdziału 3 omawianego rozporządzenia awansują również wszyscy ci nauczyciele, którzy wprawdzie w dniu 1 lutego 1934 r. zostali przeszeregowani do grupy cyfrowo niższej od posiadanej w dniu 1 stycznia 1934 r., ale po dniu 1 lutego 1934 r. uzyskali kwalifikacje zawodowe lub dodatkowe, ukończyli studia wyższe, odzyskali — przez przywrócenie — prawa nabyte poprzednią służbą lub przeszli do szkół innego typu, jeśli okoliczności te mają wpływ na przejście nauczyciela do innej kategorii awansujących, dla której określony jest inny porządek czasowy przechodzenia do wyższych grup uposażenia.

Przykład. Nauczyciel szkoły powszechnej rozpoczął służbę nauczycielską w dniu 16 października 1927 r. i w dniu 1 stycznia 1934 r. otrzymał IX -tą grupę uposażenia. W dniu 1 lutego 1934 r. został przeszeregowany do grupy X (dziesiątej), wobec czego nauczyciel ten, jako odpowiadający warunkom § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z 19.XII.1933 r. poz. 781 Dz. Ust. winien był zgodnie z postanowieniami § 49 cyt. rozporządzenia przejść, przy niezmienionych warunkach, do grupy IX po 10 latach służby, tj. dnia 1 stycznia 1938 r. W dniu 23 lutego 1934 r. nauczyciel ten otrzymał świadectwo z ukończenia Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego, wskutek czego przeszedł do kategorii nauczycieli objętych § 16 omawianego rozporządzenia i według postanowień tego właśnie poragrafu należy oceniać terminy jego dalszego awansu. Nauczyciel ten otrzymać powinien IX grupę uposażenia po 6-ciu latach służby, tj. w dniu 1 stycznia 1935 r., a nie po 9 latach (§ 50).

Równocześnie Ministerstwo uchyla na przyszłość okólnik nr 75 z dnia 31 sierpnia 1935 r. (BP — 16790/35) w sprawie awansu automatycznego.

Okólnik nr 10 z dnia 19 stycznia 1935 r. (BP-24844/34), dotyczący awansu automatycznego nauczycieli, pozostaje nadal w mocy i ma w całości zastosowanie zarówno do nauczycieli, którzy wstąpili na służbę przed jak i po dacie 1 lutego 1934 r., co zostało wyjaśnione pismem Ministerstwa z dnia 30 września 1937 r. nr BP-18623/37.

Dyrektor Biura Personalnego
(—) *W. Przybyłowicz*

116.
OKÓLNIK nr 8
Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 24 lutego 1938 r. (Nr BP. 3662/38)

o zaliczaniu bezpłatnej praktyki do ustalenia.

Ministerstwo W.R. i O.P. pismem z dnia 16.II. 1938 r. Nr. BP — 3662/38 wyjaśniło, że w myśl art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U.R.P. nr 104 z 1932 r., poz. 873), przez pracę nauczycielską, wymaganą do ustalenia, należy rozumieć pracę w szkołach państwowych i publicznych oraz prywatnych, mających pełne lub niepełne prawa szkół państwowych lub publicznych.

Jak z powyższego wynika, przepis ten ma na względzie każdą pracę nauczycielską w wymienionych szkołach, bez względu na charakter stosunku służbowego, na którego podstawie jest pełniona.

Podkreśla to również treść art. 9 powołanej ustawy, w której wyraźnie położono nacisk jedynie na faktyczne pełnienie obowiązków służbowych w szkole, bez jakichkolwiek innych zastrzeżeń.

W tym stanie rzeczy Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że praktyka nauczycielska, wprowadzona okólnikiem nr 28 z dnia 7 marca 1933 r. (Dz.Urz.Min. W.R. i O.P. nr 2, poz. 38), stanowi pracę w szkołach w rozumieniu art. 8 ust. 3 powołanej ustawy, o ile tylko praktyka ta odpowiada innym postanowieniom tego artykułu, a w szczególności, analogicznie do ust. 4, jeżeli pełniona była w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo.

Powyższe podaję do wiadomości i stosowania

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) S. Klebanowski

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne.

117.

PISMO OKÓLNE
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 2 listopada 1937 r. Nr 11. P. 9009/37

o równoważności świadectw ukończenia szkoły powszechnej.

Ministerstwo wyjaśnia, że wszystkie świadectwa ukończenia publicznej szkoły powszechnej w Państwie Polskim z lat szkolnych do 1936/37 włącznie, na których stwierdza się ukończenie z wynikiem pomyślnym oddziału siódmego, należy uważać, niezależnie od formalnej kategorii szkoły, oznaczonej w nagłówku świadectwa (siedmioklasowa, sześcioklasowa itd.), za równoważne świadectwu ukończenia publicznej szkoły powszechnej stopnia III.

W celu uniknięcia wszelkich nieporozumień Ministerstwo podkreśla, że mówi się powyżej wyraźnie o oddziale siódmym w znaczeniu programowym, czyli klasie VII według obecnej nomenklatury, nie zaś tylko o siódmym roku nauczania.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr M. Pollak

118.

PISMO OKÓLNE
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 8 lutego 1938 r. Nr. 11. Pr. 13544/38

o atlasie geograficznym wydanym przez firmę „Globus" w Katowicach.

Wobec tego, że — jak się zdaje — rozsyłany jest do szkół przez firmę wydawniczą „Globus" w Katowicach drukowany odpis pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 września 1936 r. do Stanisława Korbla w sprawie zatwierdzenia jego atlasu geograficznego do użytku szkół średnich ogólnokształcących, Ministerstwo wyjaśnia, że 1) jednocześnie z pismem posłano autorowi szereg uwag do uwzględnienia przed wydaniem atlasu; 2) autor zobowiązał się pismem z dn. 28. X. 1935 r. wykonać druk atlasu w kraju.

Po otrzymaniu obecnie wydrukowanego atlasu z datą wydania 1938 r. Ministerstwo stwierdziło, że autor nie uwzględnił niektórych zasadniczych uwag fachowej Komisji, a jednocześnie nasunęły się wątpliwości co do miejsca wydania atlasu, na skutek czego sprawę przekazano ponownie Komisji do zbadania. Do chwili ukończenia pracy Komisji i ogłoszenia atlasu Korbla w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa atlas ten do szkół wprowadzony być nie może.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr M. Pollak

119.

PISMO OKÓLNE
Kuratorium Okręgu Szkoln. Lubelskiego

z dnia 26 stycznia 1938 r. nr O-1661/38

o niszczeniu mienia kolejowego przez dzieci.

Nawiązując do okólnika nr 21 z dnia 23 kwietnia 1936 r. nr O—6133/36/ Dz. Urz. Kuratorium O. S. Lub. z maja 1936 r. nr 9/83/, poz. 58/, podaję do wiadomości na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13 stycznia 1938 r. nr II W—10881/37, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stwierdza stały wzrost uszkodzeń mienia kolejowego, spowodowanych przez dzieci, bawiące się w pobliżu linii kolejowych.

W związku z tym przypominam nauczycielstwu szkół powszechnych wydane w tej sprawie zarządzenia, które podkreślają konieczność uświadamiania młodzieży o szkodliwości i niebezpieczeństwie niszczenia mienia kolejowego oraz zwracają uwagę na potrzebę poszanowania dobra publicznego. Akcja w tym kierunku powinna być prowadzona stale i konsekwentnie i nie może się ograniczyć do jednorazowego przeciwdziałania.

Sprawą powyższą powinno nauczycielstwo zainteresować również Koła rodzicielskie i zachęcić je do współdziałania ze szkołą w zwalczaniu tego często nieświadomego szkodnictwa.

W. z. Kuratora Okręgu Szkolnego
J. Odroń
Naczelnik Wydziału

120.

PISMO OKÓLNE

Kuratorium Okręgu Szkoln. Lubelskiego

z dnia 23 lutego 1938 r. (Nr I-291/38)

o radiofonizacji szkół powszechnych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 29 grudnia 1937 r. nr Szt. 4638/37 zawiadomiło, że społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju (Warszawa I, Moniuszki 2-a m-16) wszczął akcję, zmierzającą do zaopatrywania szkół powszechnych w aparaty radiowe przy pomocy dobrowolnych ofiar społecznych. W tym celu Komitet ogłosił odezwę do instytucyj i osób z prośbą o nabywanie aparatów radiowych dla szkół wybranych przez ofiarodawców w porozumieniu z Komitetem, lub też o deklarowanie odpowiedniej kwoty na Fundusz Radiofonizacji szkół przy Społecznym Komitecie Radiofonizacji Kraju (Konto Funduszu Radiofonizacji Szkół w P. K. O. nr 16.130). Specjalne ulgowe ceny odbiorników, uzyskane przez Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju, wynoszą za 3-lampowy odbiornik bateryjny wraz z lampami od zł 90. — do zł 125. — w zależności od jakości wyposażenia odbiornika. Ceny tych samych odbiorników wraz z akumulatorem i baterią anodową wynoszą zł 113. — do zł 173. — w zależności od pojemności akumulatora i rodzaju baterii anodowej. Na każdym ofiarowanym aparacie (w kwocie od zł 113. — do zł 173. —) umieszczona będzie tabliczka z nazwą instytucji, która odbiornik ofiarowała. Ponadto spis fundatorów odbiorników radiowych dla szkół ogłoszony zostanie przez Radio oraz umieszczony w wydanej specjalnie „Złotej Księdze" Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju.

W związku z powyższym Kuratorium prosi o powiadomienie kierownictw szkół o wspomnianej akcji oraz zachęca do jej poparcia w granicach obowiązujących przepisów.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) S. Klebanowski

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne.

121.

PISMO OKÓLNE

Kuratorium Okręgu Szkoln. Lubelskiego

z dnia 1 marca 1938 r. Nr 3368/38

w sprawie zbiórki na „Dar Narodowy 3 Maja".

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 11 lutego 1938 r. nr II—1171/37 zezwoliło na urządzenie w szkołach zbiórki na rzecz „Daru Narodowego 3 Maja" w czasie od 2 do 10 maja 1938r.

Na terenie Okręgu Szkolnego Lubelskiego zbiórkę tę organizuje Polska Macierz Szkolna w Warszawie.

Zbiórka ma na celu m. i. znalezienie środków finansowych na uruchomienie i utrzymanie szkół powszechnych w województwach wschodnich przez organizacje oświatowe polskie.

Zbiórka powinna mieć charakter najzupełniej dobrowolny, przy czym składki młodzieży szkolnej nie mogą przekraczać norm zastrzeżonych w okólniku Ministerstwa W. R. i O. P. nr 80 z dnia 22 sierpnia 1936 r./II P—5000/36/, zamieszczonym w Dzienniku Urzędowym Kuratorium O. S. Lub. z dnia 1 października 1936 r., nr 2/86/, poz. 42, tj. 1 grosz od ucznia szkoły powszechnej i 25 gr w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych.

Niezależnie od powyższego może być zorganizowana akcja wśród rodziców uczniów ściśle w myśl wskazań podanych w ust. B powołanego okólnika.

Z okazji zbiórki wskazane jest urządzenie dla dziatwy szkolnej pogadanek o znaczeniu akcji zbiórkowej, zorganizowanej przez Polską Macierz Szkolną.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) S. Klebanowski

122.

ORGANIZACJA SZKÓŁ

Numeracja szkół zawodowych.

Na posdstawie rozporządzeń Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27. III. 1933 r. w sprawie ubioru młodzieży szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 50 i 51) Ministerstwo W. R. i O. P. ustaliło z ważnością od dnia 9 lutego 1938 r. następujące numery dla szkół zawodowych w Okręgu Szkolnym Lubelskim.

Równocześnie tracą moc obowiązującą dotychczas wydane zarządzenia w tej sprawie.

Szkoły Handlowe. (Na tarczy litera H).

Szkoły państwowe.

Nr 180 Lublin — Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
Nr 181 Chełm Lubelski — Państwowa 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa,
— Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie.

Szkoły prywatne.

Nr 186 Lublin	— Prywatne Męskie Gimnazjum Kupieckie im. Vetterów Zgomadzenia Kupców,
Nr 187 Lublin	— Prywatne Liceum Handlowe Męskie im. Vetterów Zgromadzenia Kupców,
Nr 188 Międzyrzec Podlaski	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
Nr 189 Parczew	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowo - Zawodowej,
Nr 190 Sieldce	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. N. S. W.,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T. N. S. W.,
Nr 191 Lublin	— Prywatne Żeńskie Liceum Handlowe Michaliny Sobolewskiej,
Nr 192 Zamość	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Przemysłowo - Handlowa P. M. S.,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie P. M. S.

Szkoły Techniczno-Przemysłowe i Przemysłowe. (Na tarczy litera T).

Szkoły państwowe.

Nr 130 Sieldce	— Państwowe Gimnazjum Mechaniczne im. St. Staszica,
Nr 140 Lublin	— Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie.

Szkoły prywatne.

Nr 150 Lublin	— Szkoła Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa,
	— Prywatne Liceum Budowlane,
Nr 151 Lublin	— Prywatne Gimnazjum Mechaniczne im. St. Syroczyńskiego,
Nr 152 Lublin	— Prywatne Liceum Drogowe,
Nr 153 Lublin	— Prywatne Gimnazjum Elektryczne im. St. Syroczyńskiego,
Nr 156 Sieldce	— Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Przyjaciół Szkoły Zawodowej Żeńskiej.

Szkoły Rolnicze (Na tarczy litera R).

Szkoły prywatne.

Nr 21 Kijany	— Prywatna Męska Średnia Szkoła Ogrodnicza im. Erazma Plewińskiego Wojewódzkiego Towarzystwa Organizacyj i Kółek Rolniczych.

KOMUNIKATY.

123.

O kwalifikacjach zawodowych nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego zwraca uwagę, że w Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 24 stycznia 1938 r. Nr 4, poz. 26 i w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 lutego 1938 r. Nr. 1, poz. 1. zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 grudnia 1937 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych.

Część nieurzędowa.

Z ŻAŁOBNEJ KRONIKI.

Dnia 11 marca br. zmarł we Lwowie śp. *Edward Maksymilian Kopciński, artysta malarz,* długoletni nauczyciel Gimnazjum Państwowego w Zamościu, odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi za pracę pedagogiczną.

Śp. Edward Kopciński urodził się 2 października 1880 r. w Trankowicach woj. kieleckim. Studia malarskie ukończył w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, pogłębiając je następnie i uzupełniając w Paryżu, Berlinie, Monachium i Wiedniu. Pracę nauczycielską rozpoczął w Wiedniu 1914 r., skąd władze okupacyjne przeniosły go do Zamościa w roku 1916, a władze polskie w 1918 roku zatwierdziły, na stanowisko naucz. Gimnazjum Państwowego w Zamościu, gdzie pozostał do ostatniej chwili.

Śp. profesor Kopciński ukochał młodzież, zawsze pogodny, wyrozumiały i uczynny, wrażliwy na każdy

przejaw piękna, umiał się go doszukać w duszach swoich wychowanków, potrafił rozniecić najsłabszą iskierkę dobra, wyzyskując ją dla pracy nad kształtowaniem charakterów. Obdarzony wybitnym talentem malarskim, pozostawił po sobie znaczny dorobek artystyczny, nie zasklepiał się jednak w swej pracy artystycznej, ale służył zawsze społeczeństwu zamojskiemu zarówno swoją umiejętnością artystyczną, jak i zdolnościami organizacyjnymi. To też cały Zamość uczcił pamięć zmarłego, wyrażając mu swą wdzięczność przez manifestacyjny udział w pogrzebie.

Szkolnictwo polskie utraciło wybitnego wychowawcę, a Zamość oddanego sobie obywatela.

Cześć jego świetlanej pamięci!

Z doświadczeń dydaktycznych i wychowawczych.

FLORENTYN KOTLIŃSKI.

ZAGADNIENIA GOSPODARCZE W PRACY KRAJOZNAWCZYCH KÓŁ MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.

Krajoznawcze Koła Młodzieży Szkolnej w planie swych prac muszą uwzględniać przede wszystkim tematy mające związek z wychowaniem i nauczaniem w szkole. Jednym z tych tematów, który program silnie podkreśla, są sprawy gospodarcze. Sprawa bowiem wychowania obywatela związanego z odrodzonym państwem nie tylko od strony uczuciowej, lecz także świadomego istotnych warunków niepodległości i zdolnego do tworzenia wartości społecznych w życiu zwykłym, szarym a znojnym — nabiera dziś szczególniejszego znaczenia. Nakaz chwili zalicza do powyższego działania znajomość czynników gospodarczych, aby obywatel uzbrojony nimi umiał rozbudowywać własne Państwo na mocnych podstawach ekonomicznych, aby umiał przekształcać życie w oparciu o życie.

Stąd działalność Koła Krajoznawczego potraktowana jako pogłębianie materiału przerabianego w szkole i zaspokojenie szerszych zainteresowań wybiegających poza szkołę może na wiele poczynań i przejawów z dziedziny gospodarczej środowiska rzucić ciekawe światło i przyśpieszyć proces, o który twórcom nowych wskazań programowych chodziło. Pozornie zdawałoby się, że krajoznawstwo mały ma związek ze sprawami gospodarczymi, a jednak tak nie jest. Bo czybyśmy wzięli Koła historyczne, przyrodnicze, geograficzne, czy etnograficzne, to zawsze one zetkną się z przedmiotami kultury materialnej, będącej wynikiem pewnego podłoża ekonomicznego czasów mniej lub więcej dawnych.

A dzisiejsze krajoznawstwo każe znać nietylko muzeum, lecz głosi hasło zbliżenia się do warsztatu pracy człowieka i zrozumienia związku, jaki łączy człowieka z ziemią. Zadaniem przeto kół będzie nie pomijanie tego zasadniczego warunku życia w ogóle, jakim jest splot zjawisk gospodarczych, lecz przeciwnie poznawanie ich. Ażeby znów łatwiej było je poznać i wykryć między nimi związki przyczynowe, należy poznawanie zacząć od swego środowiska. Każde więc koło zanim wyjdzie dalej w świat powinno poznać dobrze swoje własne podwórko i nauczyć się odkrywać osobliwości u siebie w domu. Bo czyż nie będzie poważną pracą krajoznawczą, skupiającą wiele cech prawdziwie krajoznawczych, dobry opis jarmarku w miasteczku, albo rysunek obejścia gospodarskiego poparty zobrazowaniem na piśmie, czy też szkic warstw ziemi przy wierceniu studni przy szkole, lub kopaniu piasku. A monografia przemysłu ludowego w okolicy, statystyka rzemiosła, wykres użytkowania ziemi w gminie czy nie noszą cech krajoznawstwa? Sądzę, że tak, i dlatego idąc po tej linii postaram się rzucić kilka projektów pracy Kół w tej dziedzinie.

Zależnie od tego, gdzie znajduje się szkoła, pogłębienie znajomości środowiska przez Koło pod względem gospodarczym zaczniemy albo od rolnictwa i gałęzi gospodarki z nim związanych, albo od przemysłu, handlu czy też górnictwa lub komunikacji.

W tym celu wypadnie nam często urządzać specjalne wycieczki do wzorowych gospodarstw, do warsztatów pracy doświadczalnej rolnika, do okolicznych zakładów przemysłowych, fabryk, do sklepów, hurtowni, warsztatów rzemieślniczych, skupisk przemysłu domowego, na jarmarki, targi itp.

Podczas podobnych wycieczek uczestnicy utwierdzą się w przekonaniu, że pewne zjawiska gospodarcze stoją w ścisłym związku z warunkami geograficzno - przyrodniczymi terenu — jak np. budowa geologiczna, ukształtowanie pionowe, położenie geograficzne —, albo zawdzięczają swój stan poprzednim okresom historii, czy też zmianom warunków komunikacyjnych. Tak np. rozbiory zaciążyły na znaczeniu i stanie gospodarczym Sandomierza, a ponowna niepodległość kraju stworzyła Gdynię, a obecnie powołuje do życia C. O. P.

Z drugiej znów strony zwiedzanie przez młodzież ośrodków wytwórczości fabrycznej nie pozostanie bez wpływu na przełamanie w społeczeństwie zacofanego stosunku do pracy i poglądu na zajęcia w poszczególnych zawodach i znaczenie tych zawodów dla siły ekonomicznej kraju. A o to nam właśnie chodzi, chcemy bowiem wziąć świadomy udział w przebudowie społeczeństwa, w uaktywnieniu go, w wychowaniu na producenta.

Przygotowując wycieczkę, sięgniemy z Kołem do historii ziemi, miasta, kopalni, fabryki czy objektu, bo jak przyszłość tkwi w teraźniejszości, tak często na dzisiejszym stanie ekonomicznym poszczególnych połaci kraju ciążą warunki dawne, a nawet ich tradycje. Weźmy dla przykładu chociażby taki Kurów, który dzisiaj tak samo robi kożuchy jak i dawniej, chociaż obecnie nie ko-

rzysta z surowca miejscowego (bo go nie ma) ani nawet krajowego.

Historia pomoże młodzieży lepiej zrozumieć pozostałości kultury materialnej, jakie spotka podczas wycieczek, podniesie wartość zabytku i jego znaczenie dla kultury, a na przedmiot muzealny nauczy patrzeć jak na świadka ciężkiego trudu na drodze gospodarczego i kulturalnego rozwoju narodu.

W celu poparcia powyższych wywodów przytoczę kilka przykładów z wycieczek przeprowadzonych z Kołem Krajoznawczym przy szkole powszechnej. Jedna z nich była to wycieczka do źródeł rzeki Giełczwi przepływającej przez Piaski. Trwała ona 3 dni i miała na celu obserwacje natury gospodarczej, obserwacje przyrodniczo geograficzne, poznanie zabytków i sport. Dostarczyła dzieciom wiele miłych wrażeń i głębokich pouczeń na trasie 35 kilometrowej. Zacznę sprawozdanie od związku warunków geograficzno przyrodniczych z gospodarczymi. Ponieważ droga biegła prawie cały czas obok rzeki, dzieci miały możność zaobserwować cały szereg młynów, poruszanych spadkiem wody. W górze rzeki spotkaliśmy młyn, którego koło poruszane było nie spadkiem, a prądem wody; wreszcie młyny znikły, a na horyzoncie pokazały się wiatraki. Dalej dzieci zauważyły, że wzgórza opadające ku dolinie rzecznej, będące w posiadaniu kolonistów czy dworu, były porośnięte drzewami; wzgórza te we wsiach starych stały jako nieużytki. Zauważono następnie, że większość kapliczek przydrożnych jest wykonana z wapienia, i była możność obejrzenia odkrywek kamienia w brzegach doliny rzecznej.

Duże zaciekawienie wzbudziło mnóstwo jemioł na sokorach w Pilaszkowicach, jak i tamże wielkie gospodarstwo rybne. Zabytki historyczne na trasie znajdowały się w Gardzienicach (zamek St. Czarnieckiego), Częstoborowicach (mogiła zbiorowa powstańców na cmentarzu), Pilaszkowicach (lipy sadzone ręką Sobieskiego), Sobieska Wola (ruiny dworu).

Drugą podobną 2 dniową wycieczkę odbyłem z dziećmi pieszo do Lublina, lecz nie szosą, a „trasą krajoznawczą". Opisałem ją w Nr 5(65) z r. 1935 Ogniska Nauczycielskiego.

Trzecia jednodniowa o takim samym charakterze prowadziła z Piasków przez Siedliszczki (stanowisko człowieka przedhistorycznego), Biskupice (grodzisko), Siostrzytów do ujścia Giełczwi do Wieprza.

Odbyłem cały szereg i dalszych wycieczek (Gdynia), umyślnie jednak wybierałem jako ilustrację wycieczki po okolicy, gdyż te można prowadzić bez dużego nakładu pieniężnego, a wartości ich wychowawcze też są niepoślednie. Bo z jednej strony stwarzają podłoże do nastawienia życiowego, społeczno - gospodarczego u przyszłego obywatela, z drugiej znów wskazują dziecku, że wszędzie jest Polska i wszędzie są pomniki służby obywatelskiej dla niej.

HENRYK ZWOLAKIEWICZ

ETNOGRAFIA W PRACY KRAJOZNAWCZEJ.

Praca etnograficzna w krajoznawczych wędrówkach zespołów młodzieżowych pod postacią wyszukiwania, gromadzenia, chronienia od zniszczenia, inwentaryzowania, przekazywania do zbiorów materiałów i okazów tradycyjnej kultury ludowej — może mieć znaczenie dla celów nauki. Etnografowie - specjaliści nie są w stanie i nie potrafią dotrzeć wszędzie, a obiekty etnograficzne przecież tak szybko znikają bezpowrotnie z powierzchni ziemi.

Mamy dodatnie przykłady rezultatów pracy etnograficznej młodzieży szkolnej z terenu całej Polski. Przede wszystkim na uwagę zasługuje 18 roczników „Orlego Lotu" z wartościowymi materiałami. Polska Akademia Umiejętności opublikowała prace uczniów seminarium nauczycielskiego w Tomaszowie Mazowieckim pt. „Zamki drewniane przy drzwiach" i pracę Kutrzebianki, wówczas uczenicy gimnazjum, pt. „Budownictwo ludowe w Zawoi". Profesor Moszyński, etnograf, korzystał do swoich prac z licznych odpowiedzi kwestionariuszowych zebranych przez samą młodzież. Muzeum Etnograficzne na Wawelu jest stale zasilane licznymi darami okazów etnograficznych dostarczonych przez młodzież. Przykładów można mnożyć dużo.

Udział młodzieży lubelskiej w tym dorobku jest dotychczas skromny, a przecież teren województwa lubelskiego jest interesującym obiektem dla poszukiwań etnograficznych, dotychczas mało znany i nie wyzyskany odpowiednio do celów inwentaryzacyjnych.

Prowadzenie inwentaryzacyjnej pracy etnograficznej obejmuje szereg zagadnień t. zw. tradycyjnej kultury ludowej. Mieszczą się tutaj zagadnienia: wstępne, kultura materialna, duchowa i społeczna. Do *zagadnień wstępnych* zaliczyć należy: 1 - obszar etnograficzny, jego granice i grupy etniczne o pewnych cechach odrębno swoistych (np. Bojarzy międzyrzeccy, Borowiacy z zakątka południowej części powiatu janowskiego, Powiślacy itp.), 2 - zagadnienia antropologiczne; 3 - zagadnienia antropogeograficzne, topograficzne, kształty wsi i osad lubelskich, historyczne; 4 - zagadnienia językowe i gwarowe. *Kultura materialna* obejmuje następujące pozycje: 1 - sposoby zdobywania i wykorzystywania wody, ognia, żywności i surowców; 2 - łowiectwo i myśliwstwo; 3-rybołówstwo; 4 - hodowla zwierząt, pszczół; 5 - uprawa roli, roślin, rolnictwo, ogrodnictwo, sadownictwo ludowe; 6 - zabezpieczenie i przechowywanie żywności, surowców; 7 - przygotowywanie pokarmów; 8 - obróbka surowców roślinnych i zwierzęcych do potrzeb domowych i gospodarskich; 9 - rzemiosła i przemysł domowy; 10 - odzież i strój ludowy, pościel domowa; 11 - budownictwo ludowe drewniane i murowane, kształty zagród; 12 - zabiegi

o czystość (sposoby praktykowane); 13 - transport i komunikacja (środki lokomocji, sposoby przewożenia żywności itp.). *Kultura duchowa*: 1 - wiara w demony, duchy;2 - wiara w czary, gusła i zamawiania; 3 - wiara w przesądy, zabobony, wróżby; 4 - stosunek ludu do Kościoła i jego nauki; 5 - wiedza ludowa o przyrodzie, wróżby, zwyczaje; 6 - wiedza ludowa o sposobach życiowych (znaki zastępujące pismo, rachunek, sposoby liczenia, oznaczania własności itp.); 7 - medycyna i weterynaria ludowa;8 - baśni, podania, legendy, opowieści; 9 - przysłowia, zagadki, rymowania dziecięce, różne napisy; 10 - pieśni; 11 - muzyka, instrumenty muzyczne ludowe, tańce; 12 - gry i zabawy ludowe dzieci, dorosłych; 13 - ludowe widowiska dramatyczne; 14 - lubelska sztuka ludowa. *Kultura społeczna*: 1 - zwyczaje rodzinne: a) narodzinowe, b) weselne, c) pogrzebowe; 2 - zwyczaje doroczne, rok obrzędowy; 3 - życie i stosunki społeczne ludności, zwyczaje towarzyskie; 4 - zwyczaje prawne.

Materiały etnograficzne mogą być gromadzone przez młodzież szkolną podczas wędrówek wakacyjnych, obozów, czy też w związku z pobytem na wsi. Opieka i kierunek organizacyjny powinny należeć do nauczyciela geografii. Do pracy terenowej może być skierowana młodzież szkolna z pełnymi zaletami taktu towarzyskiego. Pracujący powinien mieć zainteresowanie do zagadnień ludowych, obiektywny szacunek dla kultury ludowej, zmysł szperacki i zbieracki, orientowanie się w tym — co jest istotne i godne zbierania — a tym co jest drugorzędne i przypadkowe.

Terenem poszukiwań etnograficznych może być wieś, osada, miasteczko małe, gmina, parafia itp. Należy zwracać uwagę na miejscowości położone dalej od szlaków komunikacyjnych lądowych. Najlepiej posługiwać się parafią rzymskokatolicką jako jednostką etnograficzną. Do dziś jeszcze cechy odrębności etnograficznych najdobitniej akcentują się w granicach parafii, chociaż i tu są różnicujące się odchylenia w miejscowościach o ludności etnicznie mieszanej.

Wywiady można prowadzić ze starszymi i młodszymi przy każdej sposobności. Trzeba posiadać takt i umiejętność prowadzenia rozmów z ludem. Z sędziwymi wieśniakami trzeba specjalnie rozmawiać i ostrożnie wydobywać wiadomości. Zwracać uwagę, w jakich okolicznościach nasi rozmówcy przypominają sobie dawne zdarzenia, czynności, przedmioty. Przy tym nie trzeba sugerować ich pytaniami, uważać na idealizowanie czasów dawnych i na zapominanie faktów późniejszych. Najlepiej udają się wywiady, gdy osoba badana nie wie, że jest poddana badaniu. Gdy jesteśmy pewni, że wyjaśnienie celu wizyty nie wywoła nieufności lub popłochu, to lepiej powiedzieć o zamiarach a materiały będą obfitsze. W takim czy innym wypadku unikać notowania w oczach badanego.

Utrwalenie zebranych materiałów w notatkach winno dokonywać się według ustalonego z góry systematycznego porządku. Najlepiej pisać na kartkach o rozmiarach 12 × 14 cm. z zaznaczeniem miejscowości, gminy, powiatu itp.: Po zanotowaniu treści, podać źródło lub osobę informującą, jej zawód, wiek itp. personalia, a następnie postawić datę i podpisać siebie. W ten sposób kartka otrzyma metrykę, rodowód i może być wyzyskana do celów naukowych (K. Zawistowicz — Polskie archiwum ludoznawcze, „Wiedza i Życie" nr. 1, 1933, s. 10).

Często najlepszy opis nie wystarcza. Korzystamy wówczas z fotografii. Młodzież szkolna chętnie fotografuje na wycieczkach. Popularne „prztykanie" malowniczych obiektów nie przedstawia żadnej wartości dla etnografii. Dobra fotografia ludoznawcza jest ważnym dokumentem. Zdjęcia trzeba komponować, tj. usuwać przypadkowość, skupiać na jednej kliszy najwięcej danych, tłumaczących wyraźnie przedmiot lub zjawisko. Fotografować typy ludowe w strojach codziennych i świątecznych, sceny pracy w naturalnym ujęciu, sceny obrzędowe, budynki, sprzęty, wnętrza, tj. przedmioty itp. Co i jak fotografować dla użytku etnografii poucza E. Frankowski w szkicu pt. Fotografia w ludoznawstwie, „Ziemia" rok VII, 1922, nr. 3 i odbitka.

Zamiast źle fotografować czasem jest lepiej narysować dany obiekt. Rysunek nawet schematyczny — jeśli uwzględni zasadnicze cechy przedmiotu — jest wartościowszy od fotografii, bo daje nam to, na co zwróciliśmy uwagę w przedmiocie. Rysunek powinien być możliwie naturalistyczny bez specjalnej tendencji artystycznej.

Gromadzenie materiałów przy pomocy kwestionariuszów ułatwia i prowadzi pracę we właściwym kierunku. Ma doniosłe znaczenie tam, gdzie chodzi o szybkie i planowe gromadzenie materiałów z jednego działu. Kwestionariusz oddaje usługi początkującym zbieraczom z zapewnieniem podejścia do zagadnienia w sposób właściwy i przejrzysty. Opracowane kwestionariusze znaleźć można w rocznikach „Orlego Lotu", „Wisły" i „Ludu".

Do celów inwentaryzacyjnych należy zbierać całe oryginalne przedmioty, jak i zarówno pewne ich części. Gromadzić przedmioty sztuki ludowej, różne przedmioty związane z obrzędami, narzędzia pracy, stroje itp., jak również i ich części, albo fragmenty: haftów ze strojów ludowych, rzeźby drewnianeji itp. Zbierać różne próbki tkanin samodziałowych, wyplatań koszykarskich, powroźniczych, sitarskich itp.

Największą uwagę należy zwrócić na przedmioty wycofane już z użytku, mogące mieć niejednokrotnie szczególną wartość muzealną jak np. stara i wycofana z użytku odzież, radła, żarna, stępy, kijanki itp. Najstarsze okazy inwentaryzacyjne powinno się skrupulatnie utrwalać rysunkiem, fotografią, a najlepiej pozyskaniem ich do zbiorów. Przedmioty zbyt duże, jeszcze istniejące, lub też nieistniejące, lecz łatwe do wykonania — mogą być zastąpione modelami w naturalnych wielkościach, albo z zastosowaniem

skali — w zmniejszeniu. Do wykonywania modeli etnograficznych nadają się zajęcia praktyczne w szkole. Na robotach można z powodzeniem wykonywać modele: budynków, sprzętów, narzędzi itp. Przy tym nauka zajęć praktycznych nabiera charakteru regionalnego. Przy wykonywaniu modeli należy trzymać się zachowania proporcji, w miarę możności i materiału, unikać przyozdabiania według własnego upodobania, słowem — zachować ścisłość odtwarzania.

Do celów inwentaryzacji etnografii należy i gromadzenie wiadomości o czynnościach, związanych z ich procesem wytwarzania i użytkowania. Zbierać przedmioty najstarsze i wiadomości o nich, dołączając odpowiednią metrykę pochodzenia. Przedmiot bez odpowiedniej notatki jest bezwartościowym gratem. Po wyłowieniu najstarszych, zbierać okazy pochodzenia późniejszego. Rzeczy wycofane z użytku starać się otrzymywać bezpłatnie, lub za zwrotem kosztów materiałów. Namiętne kupowanie budzi u sprzedających podejrzliwość. W pracy inwentaryzacji etnograficznej jest bardzo pomocną publikacja K. Moszyńskiego w zbiorowym wydawnictwie pt. „Muzea regionalne", s. 131.

Do pilnych spraw, wymagających szybkiego uregulowania ze strony władz szkolnych, należy scalanie rozdrobnionych — jedynych często okazów etnograficznych, rozproszonych po muzeach szkolnych. Dłuższe kolekcjonowanie przedmiotów w szkole, czy też w rękach prywatnych, nie jest właściwe a szkodliwe. Zazwyczaj szkoła choruje na brak miejsca, walczy o każdy kąt. Wówczas zbiory etnograficzne gromadzi się gdzieś w szafie, lub na półce. Najczęściej się zdarza, że okazy wartościowe i jedyne, żmudnie zgromadzone pozostają bez żadnego zabezpieczenia. Gdy nie stanie nauczyciela opiekującego się zbiorami — wędrują gdzieś na strych, do skrzyni lub na loterię (autentyczne!). Przyjąć należy za zasadę, że przedmioty zebrane w jednym roku i wyzyskane do nauki szkolnej, w drugim roku powinny być przekazane do muzeum regionalnego w Lublinie, lub też do Krakowa, Warszawy. Również szkoły, posiadające odpowiednie środki zabezpieczające zbiory, powinny pozbyć się sobkostwa i ambicji posiadania własnych zbiorów, a dla dobra nauki oddać je do jednego z muzeów publicznych.

Jeżeli młodzież krajoznawcza w pracy swojej uwzględni i dział etnograficzny Lubelszczyzny, niewątpliwie w ten sposób przyczyni się do podniesienia i ożywienia wiedzy i propagandy turystycznej w odniesieniu do naszego województwa.

JANINA ADAMÓWNA.

JESZCZE O WĘDRÓWKACH WAKACYJNYCH.

I. O wędrówkach wakacyjnych należy zacząć myśleć we wrześniu, by do 10 czerwca ukończyć wszelkie prace przygotowawcze. W dobrze zorganizowanej szkole troszczyć się o nie będą wszyscy nauczyciele i nie pominą żadnej sposobności, by zachęcić młodzież do poznawania kraju. Bodźcem do odbywania włóczęgi nie może być tylko i wyłącznie najszlachetniejsze współzawodnictwo. Podnietę musi stanowić przede wszystkim ciekawość, rozbudzona na lekcji tego czy innego przedmiotu, wywołana przez lekturę tej czy innej książki.

I tak np. u młodzieży klasy trzeciej zupełnie naturalna będzie chęć poznania stron rodzinnych Mickiewicza czy Słowackiego, w kl. IV nie powinno zabraknąć amatorów wędrówki przez góry Świętokrzyskie (lektura Żeromskiego), do stolicy, nad morze (lekcje historii i geografii) na Śląsk (lektura Morcinka i Szczuckiej) itd. Skoro taka chęć w młodzieży zakiełkuje, rzeczą nauczyciela jest ją wykorzystać i doprowadzić do tego, by przybrała formy konkretne.

II. Pierwszym i najważniejszym momentem prac przygotowawczych jest określenie celu wędrówki. „Chcę zobaczyć i poznać zabytki architektury romańskiej w Wielkopolsce", „Interesuje mnie krajobraz Podola", „Muszę pójść śladami Mickiewicza", „Pragnę zetknąć się z Hucułami, poznać ich obyczaje, strój, język", „Chcę poznać stosunek ludności naszego województwa do Państwa (z autentycznego planu wędrówek). Określenie celu musi być ściśle sprecyzowane i służyć jako nić przewodnia przy układaniu planu. Nie jest wskazane zazębianie się kilku różnych celów, gdyż zachodzi wówczas obawa wytworzenia się chaosu, a wskutek rozproszenia uwagi i natłoku wrażeń osłabienie niewyrobionej zresztą jeszcze w młodzieży zdolności spostrzegania.

III. W zależności od celu musi być opracowany plan wędrówki, a więc marszruta (koniecznie mapy sztabowe), podział trasy na odcinki dzienne, wybór najciekawszych dróg, (przewodniki), zakątków kraju, obiektów przemysłowych, zabytków architektury itd.

Wędrowcy muszą z góry wiedzieć, co zobaczą. Zwłaszcza ważne to jest, gdy chodzi o budowle, ich styl i czas powstania. Młodzież musi je znać dokładnie, zanim zobaczy; uniknie się w ten sposób rażących błędów, z jakimi niejednokrotnie można się spotkać na łamach kronik wędrówkowych. Objaśnienia udzielane przez przygodnych przewodników w osobach zakrystianów czy kościelnych nie zawsze są wiarogodne, a młodzież je zawsze w dobrej wierze powtarza, co gorsza — czasem przyswaja. Jakże trudno jest później utrwalone błędy wykorzenić.!

Dostarczyć więc musimy wędrowcom lektury beletrystycznej, geograficznej, historycznej czy

krajoznawczej, wykorzystać epidiaskop, ilustracje, obrazy, zdjęcia i wszelkie dostępne pomoce. Służyć musimy i my wszyscy fachowymi radami i wskazówkami.

Plan musi być obmyślany w każdym szczególe, zebrane wyciągi z książek, notatki, podkreślone rzeczy szczególnie godne widzenia.

IV. Gdy wiadoma jest ilość uczestników zespołu, następuje podział czy przydział (zależnie od ilości młodzieży) funkcyj oraz wybór kierownika zespołu. Funkcję kucharza jako najmniej przyjemną pełnią członkowie zespołu kolejno.

Kierownik przy pomocy jednego z uczestników a w porozumieniu z nauczycielem wychowania fizycznego i lekarzem szkolnym układa szczegółowy rozkład dnia, określa czas, przeznaczony na sen, zwiedzanie, wypoczynek, wywiady, marsze czy jazdę. Oblicza dokładnie koszt udziału w wycieczce. Ustala konieczny ekwipunek osobisty i wspólny (namioty, naczynia, mapy, przewodniki, narzędzia drobne itd.) Gdy wszystkie potrzebne przedmioty są przygotowane, muszą być sprawdzone. Uniknie się zbytniego obciążenia, także zapomnienia najniezbędniejszych często rzeczy. Sprawdza się ilość posiadanych pieniędzy (książeczka P.K.O.), legitymacje, świadectwo lekarskie i zezwolenie rodziców, dyrekcja szkoły wystawia zaświadczenie. Wędrowcy gotowi są do drogi.

V. Po powrocie uczestnicy zdają sprawę z rezultatu swoich poszukiwań, wyniku obserwacyj, spostrzeżeń, doświadczeń — na lekcjach tych przedmiotów, z którymi wędrówka była najściślej związana. Mogą to uczynić w formie krótkich referatów, wygłoszonych lub odczytanych. Sprawozdania te mogą być ilustrowane zdjęciami, szkicami, wyświetlaniami kart pocztowych czy rycin (znowu epidiaskop). Przygodnie w miarę potrzeby nauczyciele odwołują się do uczestników wędrówek na lekcjach, wzywając ich do zreferowania tego czy innego znanego im zagadnienia, opisania widzianego zabytku czy krajobrazu. Jeśli wędrówka była ciekawa, a materiał spostrzeżeniowy obfity, uczestnicy mogą się podzielić wrażeniami z całą szkołą. Wybierać wówczas należy takie tematy, któreby zainteresowały młodzież w różnym wieku i zachęciły do naśladowania kolegów.

Tak pomyślane i przeprowadzone wędrówki mogą być włączane do planu dydaktyczno — wychowawczego szkoły. Nie zachodzi obawa, że zbraknie chętnych do włóczęgi wakacyjnej tam, gdzie młodzież spotka się z kompetentną radą i wskazówką nauczyciela, a później z życzliwą i sprawiedliwą oceną wyników. Wielkie zainteresowanie budzą również wśród uczestników wędrówek rezultaty corocznych konkursów wędrówkowych. Pożądane więc byłoby, by komisje, oceniające wędrówki i przyznające nagrody czy wyróżnienia nadsyłały młodzieży swoją opinię o każdym zespole. Ta ocena byłaby zwierciadłem, w którymby młodzież ujrzała swoje wady, błędy, niedociągnięcia i starałaby się ich w przyszłości unikać. Podkreślenie stron dodatnich posłużyłoby jako bodziec do pracy w roku następnym. —

STANISŁAW NALEPA.

SPRAWA WYCIECZEK — A STARSZE SPOŁECZEŃSTWO.

Matki japońskie odbywały dawniej ze swymi dziećmi prymitywnymi środkami lokomocji wędrówki religijne do majestatycznego Fudżijamy, rozkoszując się po drodze błękitem nieba, lazurem wody i urozmaiconą rzeźbą powierzchni ziemi oraz jej przepiękną szatą roślinną. W ten sposób zaprawiani za młodu Japończycy kształcili szlachetność duszy, poczucie honoru, rycerskość, umiłowanie przyrody i miłość swej ojczyzny.

My nie doceniamy piękniejszych szlaków do Kalwarii, Częstochowy lub Wilna. Tempo życia przewozi nocami ludzi i wyrzuca na krótki pobyt w miejscu uświęconym tradycją. Czyż wystarcza to do poznawania kraju i pokochania go duszą i sercem?

Mylą się rodzice, którzy wyrażają obawę, że dzieci przeładowane wrażeniami i zdobytymi praktycznie wiadomościami, nie będą mogły ich w życiu wykorzystać. Wycieczka dobrze pomyślana, wędrówka wakacyjna dobrze zorganizowana, to nie tylko uzupełnienie zdobytych teoretycznie wiadomości, ale kształcenie charakteru, pozbycie się gnuśności, umiejętność obcowania z ludźmi, wyrobienie towarzyskie a nade wszystko umiłowanie ziemi ojczystej. Należałoby starsze społeczeństwo w tym duchu nastrajać, by pomagało młodzieży czerpać ze skarbów otaczającej nas przyrody. Ileż to trudności napotyka nauczyciel, zanim uda mu się wyprowadzić młodzież w godzinach pozaszkolnych na dalszą wycieczkę. Nie mówię o trudnościach finansowych, które przy dobrej woli dają się pokonać, ale o tych sprzeciwach, że wycieczka pie sza lub wędrówka to męka. Młodzież chętnie rwie się w pole, mamusia lub tatuś nie pozwalają. Zdaje mi się, że nasze PTK, Orbis i Touring Club mogłyby poruszyć starsze społeczeństwo odpowiednią propagandą w prasie, odczytami czy kinem, że przecież w Polsce dokonało się wielu rzeczy, o których się nie wie. Prasa nasza regionalna mogłaby na wzór niemieckiej podawać ciekawe i łatwe do wykonania projekty wycieczek niedzielnych dla społeczeństwa, by nie gnuśniało w suterenach i zakamarkach miasta, lecz by ojciec z synem czy córką, objuczeni plecakami, zbierali wrażenia do opowiadania na cały następny tydzień.

Szkoła, organizując wycieczki, czuwa nad dokładnym przygotowaniem i dobrym wykonaniem wycieczki i zebraniem korzyści. Polecane samodzielne wędrówki wakacyjne mają może jedno niedociągnięcie, że młodzi włóczędzy nie mają odpowiedniej opieki i często niedoświadczeni zrażają się po raz odbytych trudach. Byłoby dobrze zebrać wcześniej dane, jakimi drogami będą się poruszać zgłoszone wędrówki z określeniem czasu i miejsca postoju, a znalazłby się może opiekun lub opiekunka, by taką wędrówkę odwiedzić, zachęcić i dodać otuchy.

Wszelkie imprezy sportowe, obozy P. W. i harcerskie mają swoich wychowawców, dlaczegóżby nie można zorganizować opieki nad wędrówkami wakacyjnymi? Możliwe, że rodzice nabraliby więcej zaufania do wędrówek, wiedząc, że ktoś czuwa nad całością i w razie potrzeby pośpieszy z odpowiednią radą i pomocą. Skrzętnie robione notatki na postojach, ogłaszane w szkołach w gazetce ściennej, zachęciłyby szlifujących bruki do wypraw w miłych, koleżeńskich zespołach. —

MIECZYSŁAW STAGROWSKI.

KRAJOZNAWSTWO W SZKOLE A „C. O. P."

Poznawanie kraju i świata, jak dawniej staromodne „wojaże", stanowi integralną część współczesnego wykształcenia, a szkoła z samego tytułu swego przeznaczenia ma obowiązek więcej niż kto inny wyzyskać w całej pełni ten element kształcenia i wychowania. Organizacja poznawania kraju oraz rozplanowanie zajęć związanych z tym poznawaniem ma być nowoczesne, więc takie, które uwzględnia na pierwszym planie życie, na drugim przeszłość historyczną i kulturalną (z czego nie należy bynajmniej wysnuwać wniosku, iż przeszłość jest czymś drugorzędnym). W odniesieniu do naszego tematu można by sformułować postulat: *związać turystykę i wędrownictwo młodzieży z obecnie dziejącą się Polską.*

Ukazała się niedawno książka Wańkowicza p.t. „C. O. P. — Ognisko siły — centralny okręg przemysłowy",—trudno powstrzymać się od wyrażenia oceny doboru tematu, jak i niemożliwe jest przejść obok tego tematu mimo. Ocena więc wyrazi się w stwierdzeniu, że Wańkowicz „otwiera oczy" na to, co się dzieje wielkiego w tej chwili w gospodarczej Polsce, że podnosi niezmiernie ducha i budzi poczucie dumy już z tego, co będzie i że wskazuje naszej młodzieży pole przyszłej pracy oraz cel obecnej, szkolnej. Konieczność zaś zatrzymania się przy tym, jako konkretnym, budowaniu Polski, pociągnie za sobą nieodwołalnie hasło: „pójdźmy tam".

Głębokie wartości zorganizowanego wędrownictwa i turystyki, zwłaszcza dla młodzieży, są powszechnie uznawane i nie ma potrzeby tego tematu w tym miejscu zgłębiać. Jednak praktyczny wniosek z tych przeświadczeń, w odniesieniu do aktualnych zagadnień naszego życia, może być sformułowany w postaci wezwania, by młodzież Lubelszczyzny w bieżącym roku zapoznała się naocznie i bezpośrednio z powstawaniem Okręgu Przemysłowego, pogłębiając przez to swoją wiedzę o Polsce Współczesnej, przeżywając wzruszenia świadków wielkiego dzieła i budząc w sobie pragnienie dołożenia własnej cząstki. Realizowanie tego hasła w roku bieżącym (i ew. następnym) może stać się tematem prac dla kół krajoznawczych oraz wytyczyć cel dla szeregu wędrówek wakacyjnych młodzieży. Sprawa jest o tyle ciekawsza, że Lubelszczyzna jest przecież jednym z trzech obszarów zainteresowanych w powstawaniu Centralnego Okręgu Przemysłowego, a to niewątpliwie zaważy na ustosunkowaniu się młodzieży do naszego zagadnienia.

Więc gdybyśmy podjęli powszechnie w roku bieżącym hasło zapoznania młodzieży Lubelszczyzny z powstawaniem C. O. P. to, uwzględniając zresztą różnice pomiędzy młodzieżą różnych środowisk (miasto — wieś), różnych szczebli nauczania (szkoły powszechne—średnie) i różnych kierunków nauczania (szkoły ogólnokształcące i rozmaite zawodowe), należałoby ustalić systematykę zajęć zmierzających ku temu celowi i przygotowania technicznie etapu zasadniczego, to znaczy wędrówki po terenach Okręgu.

Treścią zajęć pierwszego etapu będzie wywołanie w młodzieży odpowiedniej postawy psychicznej, to znaczy wzbudzenie zainteresowania dla prac C. O. P. oraz zapoznanie z czynnikami mającymi współdziałać w życiu okręgu przemysłowego. Jest to praca w pierwszym rzędzie dla kół krajoznawczych, które mogą zaprosić do opracowania zagadnień oraz po tym w celu podzielenia się zdobyczami tych wszystkich, którzy zechcieliby w czasie najbliższych wakacyj wyruszyć na wędrówkę po terenach Okręgu. Współpraca starszych harcerzy z kołami krajoznawczymi byłaby tu dla obu stron bardzo korzystna.

Przechodząc do planu zajęć, młodzieży wiejskiej zwrócimy przede wszystkim uwagę na rolę, jaką odegrać ma i powinna w Okręgu Lubelszczyzna, jako rejon „B", jako baza aprowizacyjna (żywność, lasy, hodowla, przemysł skórzany); za tym pójdą, być może, zwiedzania (w małych grupach) szkół rolniczych, wzorowych gospodarstw, urządzeń spółdzielni mleczarskich, elewatorów zbożowych itp.; wypady do sąsiednich i dalszych wsi z „otwartymi oczami" i z przekonaniem, iż nie jest prawdą, że dla dziecka wiejskiego nie ma na wsi nic ciekawego: ciekawych rzeczy jest dużo, trzeba tylko umieć patrzyć i wyciągać twórcze wnioski. Jest rzeczą wychowawców pouczyć młodzież i dopomóc jej do formułowania wniosków i sądów. — Potem racjonalne zwiedzenie miasta w tym celu, by zdać sobie sprawę z jego siły spożywczej, bo zapotrzebowanie miasta pokrywa wieś. Ukoronowaniem tych poszukiwań będzie wycieczka do rejonu przemysłowego.

Młodzież wiejska niech uczy się w „wywiadach" krajoznawczych szukać terenów, które wymagają twórczego wysiłku i ulepszeń; poznawanie wsi może być źródłem odkryć warsztatów pracy dla ludzi wykształconych w mieście.

Uczniowie szkół średnich zgłębią historycznie czy statystycznie wysiłek budowy C. O. P. (nawiązując ew. do historii Gdyni), by z lepszym przygotowaniem teoretycznym i ze zrozumieniem dzieła spojrzeć w czasie wędrówki na samo dzieło.

Wreszcie owa wędrówka. Tutaj trzeba się zastanowić, które tereny dla naszej młodzieży są najdostępniejsze i które budzą największe

zainteresowanie. — Okręg Przemysłowy obejmuje trzy rejony: A — kielecki, bogactw mineralnych, B — lubelski, aprowizacyjno rolniczy, C — sandomierski, przetwórczy. Więcej interesu budzi w nas rejon kielecki i sandomierski, jako dalsze; tam zapewne skieruje się większość grup wędrowniczych. Ci, którym warunki nie pozwolą inaczej, niech przewędrują w Lubelszczyźnie przestrzenie np.: Zwierzyniec (przez Wieprzec) — Zamość — Krasnobród — Tomaszów (ok. 60 km), jako obszar jednego z zamożniejszych w Polsce powiatu zamojskiego, z Zamościem jako wybitnym ośrodkiem kulturalnym, z zabytkami prehistorycznymi, z ciekawymi formami terenowymi t.zw. Roztocza lwowsko-tomaszowskiego.— Albo: Lublin — Nałęczów — Kazimierz — Puławy (ok. 60 km). Lublin, stolica województwa, reprezentuje walory histotryczne i kulturalne; Nałęczów ma piękny zakład kąpielowy (pałac z XVII w.) i pamiątki po Żeromskim; Kazimierz ongiś „Mały Gdańsk", Puławy - Polskie Ateny, mieszczą Instytut Doświadczalny Rolniczy.

— Do zwiedzenia Lubelszczyzny dobrze by było zaprosić młodzież szkolną z Kieleckiego lub Sandomierskiego.

Rejon kielecki reprezentuje m. i. następujące trasy wycieczkowe: Ostrowiec — Słupia Nowa— Góry Ś-to Krzyskie — Kielce — Chęciny (ok. 80 km); albo: Sandomierz—Opatów—Ostrowiec— Wąchock (ok. 80 km); albo: Nowy Korczyn — Busko—Pińczów—Jędrzejów) ok. 60 km); albo: Ojców—Olkusz—Będzin z „Polską Saharą"— pustynia Błędowska (ok. 60 km). Tych kilka przykładów przedstawia małą część możliwości turystycznych; wszędzie natomiast spotykamy: stare zabytki kulturalne, bogactwa mineralne (wiele w stadium odkrywania), ciekawe rejony geograficzne, pola walk legionowych.

W wojew. krakowskim — ściśle związany z C. O. P. Dunajec, ujarzmiony w okolicy Sącza zaporą w Rożnowie, stanowi osobną trasę wycieczkową o dużych wartościach estetycznych, kształcących i wychowawczych.

Rejon przetwórczy, sandomierski, turystycznie nie przedstawia wybitnych walorów, jeśli pominiemy sam Sandomierz, wymieniony w rejonie kieleckim. Ten obszar jednak jest terenem, na którym powstają fabryki i zakłady przemysłowe o doniosłym znaczeniu dla życia naszego kraju. Nie goniąc za efektownymi trasami i pięknymi widokami, zapoznanie się z warunkami życia w tych stronach przedstawia duże wartości dla wychowania gospodarczego młodzieży.

Oczywiście, na wędrówkę trzeba wyruszyć z mapą w ręku, z przewodnikiem lub choćby tylko Informatorem wycieczkowym w torbie i z pewnym ustalonym planem w głowie; nie można bowiem przechodzić obok zdarzeń i rzeczy bez ich znajomości: nie takie jest bowiem uprawianie turystyki wychowawczej. A poza tym, jeśli chodzi o teren, który nas właśnie interesuje, to przeczytajmy również uważnie i z sercem „C. O. P." — Wańkowicz poprowadzi.

M. ST.

KRAJOZNAWSTWO I TURYSTYKA. INFORMATOR.

Krajoznawstwo i turystyka znajdują się w Polsce pod opieką władz państwowych; propaganda turystyczna leży w szczególności w zakresie działalności Ministerstwa Komunikacji przez jego Wydział Turystyczny, Ministerstwa Oświaty, w którym ruch turystyczny i krajoznawczy młodzieży szkolnej organizowany jest w Wydziale Wychowania Fizycznego i Higieny Szkolnej oraz przez Międzydepartamentową Komisję dla spraw turystyczno - krajoznawczych, wreszcie Ministerstwa Spraw Wojskowych za pośrednictwem zwłaszcza Państwowego Urzędu W. F. i P. W. Czynnik społeczny reprezentuje w szczególności Liga Popierania Turystyki, która koordynuje poczynania szeregu organizacyj m. i. z pośród działających na terenie młodzieżowym: kół krajoznawczych, L. M. K., harcerstwa. Liga posiada od roku 1935 swój miesięcznik „Turysta w Polsce" poświęcony turystyce; wydawany w bardzo pięknej szacie, opracowywany przez dobre i fachowe pióra, zapoznaje w szczególności z mało znanym pięknem kraju. Pismo pożyteczne i interesujące dla wszystkich, którym sprawy krajoznawstwa i turystyki nie są obojętne. (Administracja: Kraków, ul. Piłsudskiego 19; Biuro Ligi: Warszawa, ul. Mokotowska 61).

Ministerstwo W. R. i O. P. wydaje corocznie od 1926 r. „Informator wycieczkowy dla szkół i młodzieży szkolnej. Schroniska szkolne". Ostatni rocznik (X) ukazał się w pełnej, jak poprzedni, objętości (411 stron) w 1936 r. (Skład Główny: „Nasza Księgarnia, sp. akc. Z. N. P., W - wa, Ś - to krzyska 18). Rocznik XI, W - wa 1937 r. ukazał się w objętości zmniejszonej (115 stron) w Państw. Wydawn. Książek szkolnych we Lwowie pt. „Szkolne schroniska wycieczkowe. Informator". Zawiera on zawiadomienie Redakcji, że rocznik XI i następne będą tylko uzupełnieniem i aktualizowaniem rocznika 1936 r., a informator w ramach rocznika X będzie wydawany co kilka lat. Wobec tego rocznik X, 1936 Informatora uzupełniany następnymi staje się podstawową pomocą w zakresie organizowania turystyki i krajoznawstwa w wędrownictwie.

„Informator wycieczkowy" zawiera niezmiernie cenne wiadomości praktyczne, kilka artykułów informacyjnych, oraz kilka rozważań teoretycznych. Tytuły tych ostatnich są: „Wartość wychowawcza wycieczek" prof. dr. Eug. Piasecki; „Ochrona przyrody"; „O potrzebie badania kultury ludowej" — Kazimiera Zawistowicz; „Wędrownictwo w harcerstwie" — Zofia Wołowska. Prócz tego piękne cytaty z przemówień lub pism Marszałka Józefa Piłsudskiego, związane z ziemią polską, otwierające działy informacyjne poszczególnych regionów.

Artykuły informacyjne omawiają: „szkolną akcję turystyczno krajoznawczą", „zachowanie się podczas wycieczek w stosunku do żywej i martwej przyrody" (prof. dr. Wł. Szafer), „ochrona zabytków sztuki i kultury" (Jerzy Pemer), „muzea i ich znaczenie" (dr. Jadw. Przeworska); ponadto przepisy dla zwiedzających Park Narodowy, „Puszczę Jodłową" oraz organizacja kół krajoznawczych młodzieży szkolnej.

Szereg praktycznych wskazówek, jak organizować przygotowania techniczne wędrówek i wycieczek krajoznawczych, oraz jakie załatwiać formalności z nimi związane podają: „Zarządzenie Min. W. R. i O. P. w sprawie akcji szkolnych domów wycieczkowych i wycieczek turystyczno-krajoznawczych"; „Instrukcja w sprawie utrzymywania i korzystania ze szkolnych schronisk noclegowych"; „ulgi kolejowe dla wycieczek szkolnych". Na specjalną uwagę zasługuje artykuł p.t. „Wskazówki dla organizujących wycieczki i wędrówki po kraju"; tytuły poszczególnych działów tego artykułu są: czas; liczba uczestników; plan i program wycieczki; mapy na wycieczki; przygotowanie i organizacja grupy wycieczkowej; ekwipunek; wycieczki i wędrówki piesze (osobno: wycieczki kajakowe i wycieczki kolarskie); wycieczki górskie; 10 przykazań higienicznych dla młodych turystów, przestrogi dla kąpiących się; pomoc doraźna w nagłych wypadkach. — Wszystkie wskazówki oparte są na doświadczeniu i mają wartość konkretną.

Kuratorium O. S. Lub. propaguje od roku 1931 wędrownictwo krajoznawcze młodzieży szkolnej drogą konkursu o nagrodę przechodnią Kuratora O. S. — Sprawom krajoznawstwa i wędrownictwa poświęcony był n-r „Dziennika Urzędowego K. O. S. L." z maja 1933 r. W 7-u artykułach zostały zamieszczone tam myśli i uwagi szeregu osób, dotyczące omawianych zagadnień. —

POPIERAJCIE BUDOWĘ PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

KRONIKA

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI OKRĘGOWEJ OGNISKA JĘZYKA NIEMIECKIEGO.

Ostatnia konferencja okręgowa odbyta w obecności p. instr. Dewitzowej zgromadziła 28 germanistów z okręgu. Na program jej złożyły się: lekcja w I. klasie liceum humanistycznego oraz referat dydaktyczny kierownika ogniska „Próby realizacji programu licealnego w okresie przejściowym", referat naukowy p. Kümmelówny „Uniwersalizm i imperializm niemiecki w średniowieczu", referat sprawozdawczy p. Patrynówny „Wybrane zagadnienia z wykładów naukowych na kursie wakacyjnym w Monachium" oraz aktualne sprawozdanie p. Zabłockiego „Pawilon niemiecki na Wystawie Światowej w Paryżu", wreszcie sprawozdanie ze zjazdu kierowników ognisk i sprawy bieżące.

Dyskusja nad lekcją i referatami objęła następujące zagadnienia: 1. Granice historycyzmu i aktualizacji w nauczaniu kultury, 2. przygotowanie uczniów do pracy w liceum z uwzględnieniem różnic zachodzących między dawnym 6-letnim a obecnym 4-letnim przygotowaniem, 3. konieczność rewizji zbyt trudno sformułowanych zagadnień programu licealnego, 4. trudności związane z brakiem odpowiednich pomocy naukowych do pracy w liceum, 5. przeciążenie młodzieży wynikające z układu całego programu licealnego.

Kierownik ogniska zaznajomił obecnych z najkonieczniejszą bibliografią dla nauczyciela i ucznia. Stwierdzono konieczność minimalnego zaopatrzenia szkół w odpowiednie pomoce, a poza tym uczestnicy otrzymali spisy bibliografii dostarczone przez Centralną Bibliotekę Pedagogiczną.

SKRZYNKA PORAD ADMINISTRACYJNYCH.

P. Kom.

Interesuje Pana zagadnienie, czy ksiądz mianowany prefektem etatowym, winien składać egzamin praktyczny, by uzyskać ustalenie w służbie nauczycielskiej.

Sprawę tę normuje rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 grudnia 1937 r. (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr. 4, poz. 26), które w § 5 postanawia, że kwalifikacje zawodowe do nauczania religii są dla duchownych rzymskokatolickich nauczycieli religii zarazem kwalifikacjami zawodowymi, wymaganymi do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej.

p. M. F. Hucisko.

Zapytuje Pani, czy jako nauczycielka mężatka, której mąż nie jest funkcjonariuszem państwowym, jest Pani obowiązana pokryć koszty, związane z badaniem chorego dziecka. Przy tym wyjaśnia Pani, że lekarz umówiony, będący równocześnie lekarzem szkolnym, wezwany przez Panią, zbadał dziecko, a podejrzewając szkarlatynę polecił Pani wstrzymać się od pracy. Istotnie po pewnym czasie nastąpiło u dziecka łuszczenie naskórka i lekarz uznał, że dziecko przeszło szkarlatynę. Lekarz zażądał od Pani karty porady, której jednak Pani odmówiono na tej podstawie, że mąż Pani nie jest funkcjonariuszem państwowym i powinien sam pokrywać koszty leczenia dzieci, — W danym wypadku chodziło Pani nie o leczenie dziecka, lecz o zbadanie rodzaju jego choroby, co miało zadecydować, czy Pani może pełnić obowiązki służbowe bez obawy szerzenia choroby zakaźnej. Zapytuje Pani, czy w tych okolicznościach nie powinna Pani korzystać z karty porady lekarskiej.

Według przepisów, zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 81, § 1, p. 1 i 5), pomoc lekarska na podstawie karty porady przysługuje: 1) Pani, 2) mężowi Pani, jednakże tylko w wypadku, jeśli jest zupełnie niezdolny do pracy i pozostaje na wyłącznym utrzymaniu Pani, a nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia, 3) dziecku Pani, o ile z tytułu zatrudnienia ojca nie podlega ono obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl obowiązujących w tym względzie przepisów.

Z przedstawionego przez Panią stanu rzeczy nie wynika wyraźnie, czy dziecko Pani podlega obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, o ile jednak podlega temu obowiązkowi, nie może Pani dla dziecka otrzymać karty porady lekarskiej.W każdym razie przysługuje Pani prawo otrzymania karty porady lekarskiej dla siebie osobiście. Na tej podstawie mogła Pani, zdaniem Redakcji, w konkretnym wypadku zażądać zbadania przez lekarza urzędowego, czy nie stała się Pani nosicielką choroby zakaźnej, o ile by na skutek orzeczenia lekarza Ubezpieczalni, względnie lekarza prywatnego, co do choroby zakaźnej dziecka władze sanitarne we właściwym czasie nie zarządziły wstrzymania się Pani od obowiązków służbowych.

CO WARTO PRZECZYTAĆ O LUBELSZCZYŹNIE PRZED WIOSENNYMI WĘDRÓWKAMI.

(MATERIAŁY ZNAJDUJĄCE SIĘ W CENTRALNEJ BIBLIOTECE K. O. S. L.)

Lubelszczyzna — ogólnie.

książki:

Hahn W.: Bibliografia województwa Lubelskiego za r. 1927. Region Lub. 1929 s. 83. 2791

Jagienka z pod Lublina: Lubelszczyzna w poezji, Lublin 1936. s. 73 . . . .

Krótki zarys monograficzny powiatów województwa lubelskiego. Księg. Pam. Stow. Urz. Skarb. Lublin 1934 s. 153 6164

Małachowski Łempicki S.: Wolne mularstwo w Lubelszczyźnie. Lublin 1933 s. 150 5105

Monografia statystyczno-gospodarcza wojew. Lub. red. Czumy. Lublin. 1931. s. 370. . . . 4726, 4164

Świątkowski W. Lubelskie. Czwarta wycieczka po kraju. W-wa 1928. s. 77. 2191

Świątkowski W. Płockie i południowa lubelszczyzna. W-wa 1927. s. 77. 1478

Wiercieński H. Opis statystyczny Guberni Lub. W-wa 1901. s. 492. 7286

Wojciechowski S.: Zaginione osady w Lubelskim. Pamiętnik Lubelski 1930 s. 116 3557

Zalewski L. Ks.: Z dziejów partyzantki r. 1883 w wojew. Lub. Lublin 1934 s. 140 5268

artykuły czasopism:

Dobrowolski S. Czapka i kapelusz w Lubelskim. Lud. s. II t. VIII s. 167. 5314

Historyczne miejsca pracy i walki Marszałka J. Piłsudskiego (Lubelskie) Lubartowiak 1935 N. 5

Wiercieński H. Różnice klimatyczne na obszarze ziemi lubelskiej i wpływ ich na roślinność. Ziemia 1923. s. 213. 622

Podlasie.

książki:

Świątkowski W. Podlasie. Piąta wycieczka po kraju. W-wa 1929. s. 102. 2721

Wasilewski L. — Dzieje męczeńskie Podlasia i Chełmszczyzny. Kraków 1916. s. 46. . . . 1010

artykuły czasopism:

Drewniane kościółki pounickie na Podlasiu. Dod. Tur. Krajozn. do Nowej Ziemi Lub. 1933 25/I

J. Fr. Klin Podlaski między Mazowszem a Wileńszczyzną. Gazeta Podlaska 1931 N. 16.

J. Fr. Krajobraz i zabytki podlaskie. Gazeta Podlaska 1931 N. 5, 10

J. Fr. Monografie regionalne Podlasia. Gazeta Podlaska 1931 N. 32

Skup W. Wspomnienia z walk o niepodległość na Podlasiu. Nowa Gaz. Podl. 1932 N. 12. .

Ksiądz Brzóska — Bohater Podlaski 1863 r. Podlasiak 1928 N. 4, 5

S. Sz. Ks. Stanisław Brzóska. Młodzież z Podlasia 1931 N. 3

W. St. Z Podlasia o Podlasiu. Życie Podlasia 1926 N. 28, 29, 39.

Powiat bialski

książki:

Bartoszewicz K. Dawna Biała na Podlasiu (1792—1878). Biała 1928 s. 38. . . . . 2428, 4011

Frankowski J. Wycieczka szlakiem unitów na Podlasiu (Kodeń, Janów Podlaski, Leśna, Biała Podlaska) W-wa 1927. s. 38. 1404

Nartowski W. Karty z przeszłości Białej Podlaskiej. Biała Podl. 1928. s. 69 . . 2426, 4049, 3345

artykuły czasopism:

Abramowicz J. Wspomnienia z działalności P. O. W. w Białej Podlaskiej. Głos Pow. Radz. 1936. N. 5/6

Bartoszewicz K. Dawna Biała na Podlasiu. Podlasiak 1928. N-ry 19, 20, 23, 26

Kilka słów o powiecie bialskim. Podlasiak 1929 N. 12.

Łomazy. Młodzież z Podlasia. 1932 N. 3.

Maryś K. Z dziejów obrazu Matki Boskiej Kodeńskiej. Młodzież z Podlasia 1926 N. 1/2.

Motor J. Kozietulski w Białej. Podlasiak 1928 N. 4/5, 1929 N. 35, 36.

Piwocki Ksawery. Budowa kościoła bazyliańskiego w Białej Podlaskiej. Pamiętnik Lubelski 1935. s. 161.

Pomnik w lesie pod Białą Podlaską zwany „Hola". Nowa Ziemia Lub. II/X 1932.

Struczyk. K. Pamiątki historyczne w Białej Podlaskiej. Młodzież z Podlasia 1929 N. 2/3.

Szymulski K. Dzieje zamku bialskiego i Białej. Młodzież z Podlasia 1928 N. 4.

Tur J. Biała Podlaska w dobie współczesnej. Młodzież z Podlasia 1928 N. 4.

Wójcicki K. W. Ze „starej teki". Garść wiadomości o ziemi Podlaskiej (Biała Podlaska, Leśna, Kodeń, Terespol) Młodzież z Podlasia 1932 N. 1, 2, 3, 4.

Powiat biłgorajski

Bobek I. Monografia pow. biłgorajskiego. Ref. wygł. przez starostę biłgorajskiego *I. B.* na Zjeździe Sam. Czł. Rad. Gm. i Sejmiku w Biłgoraju w dn. 20. X. 1927. „Echo Biłgorajskie" 1928 N. 3, 4, 5, 6.

Powiat chełmski

książki:

Czernicki K. Chełm. Przeszłość i pamiątki. Chełm 1936, s. 136.

Dymsza L. Sprawa chełmska. W-wa 19. II. s. 120. 7282

Janczykowski K. Wśród wzgórz kredowych. W Dwudziestą Rocznicę 1915—1935. Księga Pam. Państw. Gimn. im. St. Czarnieckiego w Chełmie. Chełm 1935, s. 37—73 10154

Janowski A. Chełmszczyzna. W-wa 1918 s. 39. . 10125

Wiercieński H. Jeszcze z powodu wydzielenia chełmszczyzny. 1913 s. 259. 6556

Wiercieński H. Ziemia chełmska i Podlasie. W-wa s. 54. 7309

W obronie ziemi. Z przedm. Z. Chrzanowskiego (Podlasie, Chełmszczyzna) W-wa 1918 s. 95. 7315

Powiat garwoliński

Sobienie Jeziory. Gazeta Pow. Garwolińskiego. 1931 N. 5.

Powiat hrubieszowski

książki:

Kłembukowski B. Mircze, monografia wsi. Wieś pow. Hrubieszowskiego, 1934 s. 173 10128

Wiatrowski A. Greko-unici hrubieszowscy. Lublin 1925, s. 20 4027

Wiatrowski A. Kościół Po-Dominikański w Hrubieszowie. Lublin, s. 16 10127

artykuły czasopism:

Baruś M. Powiat hrubieszowski. Wiadomości Hrubieszowskie 1936, 3, 6, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 19, 23, 25, 43, 44, 17

Dobrowolski A. Lud hrubieszowski. Lud R. I. s. 157, 207, 244 5314

Hrubieszów. Wiadomości Hrubieszowskie 1939, nr 3, 6, 9, 11, 15, 17, 18, 19, 21

Urbanowicz E. Kryłów. Ziemia 1931 s. 55 622

Z. St. Z nad Buga. Szkic etnograficzny. Lud. R. III. s. 7 5314

Powiat janowski

Kościół zamkowy w Stróży. Nowa Ziemia Lub. 1933 22/II

Miasto Janów Lubelski. Ziemia Lubelska 1930 N. 305

Szkic monograficzny pow. Janów Lubelski w cyfrach. Ziemia Lubelska 1930 N. 305

Kazimierz Dolny

książki:

Siennicki J. Kamienica celejowska w Kazimierzu Dolnym. Lublin. 1929. s. 63. 7 tb. 5288

artykuły czasopism:

Husarski W.: Zniszczone zabytki Kazimierza Dolnego. Ziemia 1935 s. 146 622

Kobendza R.: Roślinność okolic Kazimierza Dolnego. Ziemia 1935 s. 160 622

Niemojewski J.: Kilka dat do dziejów Kazimierza Dolnego. Ziemia 1935 s. 169 622

Masłowski M.: Kazimierz Dolny. Ziemia 1927. s. 400, 405 622

Powiat krasnystawski

artykuły czasopism:

Krótka historia o powstaniu wsi Małochwiej w pow. krasnystawskim. Wieś Krasnystawska 1930 N. I.

Nasze zamki. Ziemia 1934. s. 108 622

Piasecki J.: Z historii Krasnegostawu. Wieś Krasnystawska 1930 N. 6.

Powiat lubartowski

książki:

Śliwina W. Tracz F.: Ziemia lubartowska. Lubartów 1928. s. 146. 8566

artykuły czasopism:

Dobrowolski H.: Różnowierstwo w Lubartowie i okolicy w XVI—XVII w. Lubartowiak 1937. N. 17.

artykuły czasopism:

Rewski Wł. „Chełm — przeszłość i pamiątki". Kronika Nadbużańska 1936 N 52.

O. R. Wspomnienia z historycznych wydarzeń klasztoru chełmskiego OO. Reformatów. Kronika Nadbużańska 1936 N. 35

Kościół w Sawinie. Nowa Ziemia Lub. 15/II 1933.

D. O.: Krótki zarys monograficzny Lubartowa. Lubartowiak 1936 N. 1.

Jagienka z pod Lublina: Dzieje kościołów w Lubartowie. Lubartowiak 1934 N. 3, 4

Jagienka z pod Lublina: Pałac Sanguszków w Lubartowie. Lubartowiak 1934 N. 1.

Jagienka z pod Lublina: R. 1831 na ziemiach lubartowskich. Lubartowiak 1934 N. 11

Jagienka z pod Lublina: Stroje ludowe lubartowskiego powiatu. Lubartowiak 1935 N. 1, 2, 3, 4

Junczys St.: Z przed stu laty. Bitwa pod Lubartowem. Lubartowiak 1934 N. 6, 7

Śliwina J.: Lud lubartowski. Lud s. 11 t. IX s. 78 5314

Śliwina J.: Pomnik księżnej Zamoyskiej-Lubomirskiej w Kamionce. Lubartowiak 1934. N. 11

Zwolakiewicz H.: Łęczna. Ziemia 1929 s. 289 . 622

Lublin Miasto

Białkowski L.: Materiał do monografii Lublina. s. 37 1914

DąbrowskiSt.: Teatr w Lublinie i teatry w Lubelskim. (1860-1880) Pamiętnik Lubelski 1930 s. 272 3557

Dla sierot. Ks. zb. wyd. Star. Lub. T-wa Dobr. 1897 s. 159 8794

Ilustrowany przewodnik po Lublinie ułoż. przez M. A. R. W—wa 1901 2 cz. s. 236

Ilustrowany przewodnik po Lublinie. Lublin 1931 s. 133, plan 3828

Kamykowski L.: Papiernia lubelska. Pamiętnik Lub. 1935 s. 149 3557

Kossowski A.: Arianie polscy w Lublinie a sprawa Jana Kokota mieszczanina lubelskiego. Pamiętnik Lubelski 1930 s. 52 3557

Kossowski A.: Protestantyzm w Lublinie i w Lubelszczyźnie w XVI—XVII w. Lublin 1933

Księga pamiątkowa Stow. Urz. Skarb. Okr. Lub. Lublin 1934.

Riabinin J. Lublin i Lubelskie w przede dniu powstania styczniowego. Lublin 1925 s. 80 . . . 4563

Riabinin J.: Materiały do monografii Lublina. Lublin 1928 s. 64 1913

Siedlecki M.: Z ziemi lubelskiej. Kraków19 16 s. 77

Sierpiński J.: Obraz miasta Lublina. 1839 s. 175 8795

Walicki M.: Malowidła ścienne kościoła Św. Trójcy na zamku w Lublinie. W—wa 1930 s. 88 . 3557

Wojciechowski S. Lublin. Wyd. Min. Kom.

Zieliński K. W.: Monografia Lublina. Lublin 1878 s. 184

Zwolakiewicz H.: Lublin jako środowisko w realizacji programu szkoły powsz. Lublin 1935 s. 32 8752, 866

Zwolakiewicz H.: Przewodnik nauczyciela ludoznawcy. Lublin 1934 s. 128 . . . . . . 5660, 7194

artykuły czasopism:

Architektura Lublina. Kurier Poranny 1936. 27/I

Dyskusja o kościołach lubelskich (Praca Prof. W. Tatarkiewicza) Głos Lubelski 1934 2/XII

Grajewski L. Muzeum w Lublinie. Ziemia 1930 s. 70 622
Piękno zabytków starego Lublina. Głos Lubelski 1934 4/XII
Pieczkowski S. Znaczenie środowiska w nauczaniu historii (Oparte na Lublinie) Ognisko Naucz. 1929 s. 8 2668
Ratusz i „trybunał" w Lublinie. Nowa Ziemia Lub. II/X 1932
Skrzetuski M. Nam strzelać nie kazano. (Z historii walk o szkołę polską w Lublinie). Wieś Krasnystawska 1930 N. 7
Zabytki architektury Lublina. Kurier Poranny 1936 14/I
Znak diabelski. Z zabytków starego Lublina. Nowa Ziemia Lub. 1932 9/X
Z przeszłości starego Lublina. Głos Lubelski 1932 19/V, 12/VI

Powiat lubelski

Kościół parafialny w Chodlu. Nowa Ziemia Lub. 1933 4/I
Kotliński F. Co młodzież szkół lubelskich może zobaczyć na terenie gminy Piaski. Ognisko Naucz. 1935 s. 193 2668

Powiat łukowski

książki:

Majewski J. S. Łuków miasto powiatowe w województwie lub. Łuków 1930 s. 119. 8564
Majewski J. S. Rok jubileuszowy miasta Łukowa. Łuków 1934 s. 62. 8565
Majewski J. S. Adamów i okolica. Łuków 1929 s. 39. 10126

artykuły czasopism:

Dyl St. Bitwa pod Iganiami. 10. IV. 1831. Gazeta Pow. Łuk. 1931 N. 8, 9.
Lewoncewicz M. Straż obywatelska w Łukowie w r. 1915. Gaz. Pow. Łuk. 1932 N 22.
Majewski J. S. Łuków miasto powiatowe. Ziemia 1929 s 251. 622
Majewski J. S. Ziemia łukowska w literaturze. Gaz. Pow. Łuk. 1929 N. 9, 10
Miasto Łuków. Ziemia Lub. 1930 N. 305.

Powiat puławski

artykuły czasopism:

Kot J. Kropielniczki garncarzy z Urzędowa. Pamiętnik Lub. 1935 cz. II. s. 170 3557
Powiat Puławski. Ziemia Lub. 1930. N. 305.
Piołun-Noyszewski S. W sprawie muzeum im. S. Żeromskiego w Nałęczowie. Ziemia 1927 s. 454. 622
Pałac Czartoryskich w Puławach. Dod. Tur. Krajozn. do Nowej Ziemi Lub. 1933 18/I..
Puławy wiekowe siedlisko kultury polskiej. „Polska" dod. do Wiadomości Hrub. 1936 N. 34.
Walicki M. Muzea Puławskie. Ziemia 1935 s. 226. 622
Wojciechowski S. Cmentarzysko przedhistoryczne koło Świdna. Region Lub. 1927 s. 72. 2791

Powiat radzyński

artykuły czasopism:

Górski Cz. Echa wydarzeń listopadowych 1918 r. w Międzyrzecu. Głos Międzyrzecki 1930 N. 16, 1931 N. 2, 3.
Listopad 1918 r. w Międzyrzeczu (wspomnienia St. Markiewicza opr. przez K. Strzałkowskiego) Głos Międzyrzecki 1931 N 14.
Ogólny rzut historyczno - gospodarczy pow. radzyńskiego. Głos Międzyrzecki 1931 N. 15, 16, 17.
Rys monograficzny m. Wohynia. Głos Pow. Radz. 1934 N 16, 17.
Rzut historyczny na dzieje ziemi radzyńskiej od czasów najdawniejszych do r. 1864. Głos Międzyrzecki 1931 N. 13, 14.
Sztr. Międzyrzec największy w Polsce ośrodek szczeciniarski. Głos Międzyrzecki 1932 N. 20.

Powiat siedlecki

książki

Górski Cz. (red.) Powiat siedlecki. Siedlce 1935 s. 327 8798
Kamińskij. Gorod. Siedlce 1912 s. 167. 10031

artykuły czasopism:

Bujalski A. Jak z Kamieńca zabrano konie do powstania styczniowego. Nowa Gaz. Podlaska 1933 N. 6.
Frankowski J.: B. Prus, *A. Szymański:* Kl. Junosza a Siedlce. Gaz. Podlaska 1932 N. 3.
H. B. Rok 1863. Nowa Gazeta Podlaska 1933 N. 4.
J. J. Jeszcze o bitwie Igańskiej 10. IV. 1831. Gazeta Podlaska 1930 N. 15.
M. Ze wspomnień artylerzysty nad Jasiołdą. Bitwa pod Chworosnem. Życie Podlasia 1926 N. 11, 37.
Krzemieniewski W. Lasy w pow. siedleckim. Nowa Gazeta Podlaska 1933 N, 18, 19
Materiały regionalne pow. siedleckiego — Krześlin (opr. przez grono naucz. pod kier. p. Trochimiuka. Gazeta Podlaska 1931 N. 16, 17, 24
Mikulśki J. Grodziska w okolicy Siedlec. Gażeta Podlaska 1931 N, 33
Mikulski J. Jeszcze o grodziskach w pow. siedleckim. Życie Podlasia 1937 N. I
Mikulski J. O grodziskach we wsi Grodzisk pod Liwcem. Życie Podlasia 1937 N, 29, 32, 31
Mikulski J. Osiedla wiejskie w północnej części wojew. lub. Gazeta Podlaska 1931, 1931 N, 14
Mikulski J. Pagórek pod Stokiem Lackim. Życie Podlasia 1937 N. 32
Mikulski J. Rozwój miast i osad miejskich w pow. siedleckim. Życie Podlasia 1934 N. 24
Mikulski J. W północnej części województwa lubelskiego. Nowa Gazeta Podlaska 1933 N. 52
Mikulski J. Wieś Iganie. Życie Podlasia 1934 N. I
Moritz M. Pierwsza rewolucja szkolna w b. zaborze rosyjskim. Życie Podlasia 1937. N. 5
Przegląd działań polskich w kwietniu wzdłuż szosy siedleckiej. Życie Podlasia 1926. N. 14, 17, 18
Sztein M. Wspomnienie z pogromu siedleckiego przed 25 laty. Noc września, dzień i noc 9 i dzień 10 września 1906. Gazeta Podl. 1931 N. 27
Wąsowski S. Bitwa pod Iganiami. Gazeta Podl. 1931 N. 25, 26
Wąsowski S. Jeszcze o Panteleonie Potockim. Życie Podlasia 1926 N. 10

Wąsowski S. Z papierów żandarmskich. Gazeta Podlaska 1931 N. 33, 34
Wyrzykowski A. Wspomnienia z dni sierpniowych 1920 w Siedlcach. Głos Pow. Radz. 1935 N. 5, 6, 7
Zet. Podlaskie sentymenty S. Żeromskiego. Nowa Gazeta Podlaska 1943 N. 49

Powiat sokołowski

Miasto Sokołów Podlaski. Ziemia Lub. 1930 N. 305
Wirów. Życie Wirowskie 1932 N. 4, 5, 6

Powiat tomaszowski

Floryan B. Łaszczowieckie kamienie. Nasza Praca 1922 N. 8
Korzeń J. Naczelnik Państwa w Tomaszowie. Nasza Praca 1921 N. 1
Korzeń J. Legenda o Białej Górze. Nasza Praca 1921 N. 2
M. K. Wiadomości o Tomaszowie Ordynackim. Nasza Praca 1921 N. 2
Rzadsze okazy fauny naszych okolic. Nasza Praca 1922 N. 17
Szawracki J. Legenda o kościele w Krynicach. Nasza Praca 1921 N. 3
Wiączek S. Krasnobród. Nasza Praca 1932. N. 6, 7
Wiączek S. Wożuczyn. Nasza Praca 1921. N. 4

Powiat węgrowski

Kilka słów o ziemi węgrowskiej. Jednodniówka społeczno-gospodarcza Pow. Węgr. 1935.

Powiat zamojski

Herbst S. Zachwatowicz J. Twierdza Zamość. W-wa 1936 s. nl., 154
Chlebowski B. Zamość, ordynacja Zamoyskich i pow. zamojski. Zamość s. 26 . . . . . . 6442, 6389
Goździcki J. Monografia wsi Udrycz. Zamość 1929 s. 36
Kot S. Helmstedt i Zamość. Z dziejów kultury humanistycznej. Zamość 1929 s. 31 3080
Pieszko M. Zamość w roku 1809. Zamość 1931 . 3886
Szczebrzeszyn i jego dzieje w zarysie Szkoły im. Zamojskich w Szczebrzeszynie 1811 — 1926 s. 11—48 . . . . 1387, 3017

artykuły czasopism:

Cieślewski T. Syn. Malarz w Zamościu. Ziemia 1930 s. 226 9750
Eile H. Dzieje oblężonego Zamościa w dobie wojen napoleońskich. Ziemia Zamojska 1927 Nr 8, 9
Kościół w Starym Zamościu. Dod. Tur. Kraj. do Nowej Ziemi Lub. 1938 8/II.
Powiat zamojski w świetle cyfr. Ziemia Lub. 1930 nr 305 622
Relikwia narodowa rozpada się w gruzy. Cela Łukasińskiego w twierdzy Zamojskiej. Głos Zamojszczyzny 1928. nr 2.

WYKAZ KSIĄŻEK NOWONABYTYCH DO CENTR. BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ K. O. S. w LUBLINIE.

Z pedagogiki i psychologii.

Burzyński G. Takt pedagogiczny w wychowaniu współczesnym. 1937 9538
Claparedé E. Psychologia dziecka i pedagogika eksperymentalna . . . . 9645— 9648
Croner E. Nowoczesne wychowanie dziewcząt 1937 9335
Döring W. O. Główne kierunki nowoczesnej psychologii. 1937 9529
Drzewiński S. Repetitorium z psychologii wychowania 1937 9354
Falski M. Środowisko społeczne młodzieży i jej wykształcenie 1937 9621
Gimnazjum Kupieckie. Wychowanie i nauczanie 1936 9472
Głuska D. Goryński L. Sposoby poznania dziecka 1937 9694
Herbart J. Wykłady pedag. w zarysie. 1937. . 9374
Ichcheiser G. Zagadnienia selekcji zawodowych. 1937 9594
Jouvenal R. Republika koleżków. 1937. 9643
Katolicka myśl wychowawcza. 1937 9491
Korniszewski F. Maćkowiakowie. Nauczanie początkowe. 1938 9589
Klepacz M. Kierunki organizacyjne oraz ideały wychowawcze we współczesnym szkolnictwie polskim. 1937 9344
Kot S. Historia wychowania 1934. 2. . . 9462, 9464
Krieck E. Wychowanie narodowo-polityczne. b r. 9217
Kwalifikacje zawodowe nauczycieli szkół powsz. 1937 9516
Łempicki S. Piłsudski jako wychowawca 1936. . . 9509
Łempicki S. Polski ideał wychowawczy. br. 9691, 9692
Malinowska S. Współpraca szkoły z domem. 1937. 9542
Mikulski J. Zagadnienie regionalizmu w nowych programach szkolnych. 1937 9583
Program nauki w liceum. 1937 9526, 9544, 9338, 9339
Piotrowski Cz. Podstawy psychospołeczne odrębnego wychowania. 9492
Poznańska A. Drugie dziecięctwo. 1937 9527
Ptaszyńska W. Trzecie dziecięctwo. 1936 . . . 9706
Ptaszyńska W. Wiek dojrzewania. 1937 9707
Romański B. Organizacja pracy zespołowej uczniów. 1936 9465
Rowid H. Psychologia pedagogiczna. 1937. . . 9481
Skierski Z. Młodzież o sobie. 1937. 9525
Suchodolski B. Polityka kulturalno - oświatowa w Polsce współczesnej. 1937 . . . . . 9556, 9622
Suchodolski B. Studia nad humanizmem współczesnym. 1936 9702
Szewczuk W. Psychologia postaci. 1937. 9697
Szirwindt M. Nowe kierunki psychologii. 1936. . . 9399
Szmydt J. Prof. Dr P. Bovet. 1937. 9541
Szwarc K. Dziecko a gazeta. 1937. 9587
Śliwowska H. K. Ogrody jordanowskie. 1937. . 9699
White W. Higiena psychiczna wieku dziecięcego. 1937. . . . . .9606, 9655
Wieroński T. Testament ideowo - wychowawczy M. J. Piłsudskiego. 1937. 9407

Witwicki W. Psychologia a wojsko. 1937. . . . 9677
Wodziński A. Naród pod bronią a wychowanie. 1937. 9705
Wymagania przy egzaminach państwowych na nauczycieli szk. śred. 9512
Wyższe Kursy naucz. Zakres wymagań przy egz. wst. i eksternów. 1937. 9675
Zamoyska J. O wychowaniu. 1937. 9424
Z pracy państwowych seminariów w Polsce. 1937. 9609
Yoakam G. Ulepszanie zadawania szkolnego. br. 9545, 9573

Język polski i literatura.

Adamczewski S. Stefan Żeromski. 1937. 9535
Aleksandrowicz Z. Materiały pomocnicze do literatury polskiej. 1938. 9619
Balicki J. Maykowski S. Wypisy z literatury polskiej. 1938. 9616
Dobraniecki, Greb. Czasopisma dziecięce. 1937. . . 9534
Doroszewski W. Myśli i uwagi o języku polskim. 1937. 9567
Drozd - Starklowa A. Wiersze i zagadki dla moich dzieci z kl. I i II 1937. 9703
Gacki W. Kobiety i miłość S. Żeromskiego. 1936. . 9459
Gantkowski P. Technika żywej mowy. 1937. . . 9479
Kijas S. Ehrenkreutz. Korelacja języka polskiego z historią. 1935. 9511
Kleiner J. Brückner A. Literatura polska. 1938 3 cz. 9616
Kochanowski J. K. Humanizm a człowiek. 1937. . 9639
Komarnicki L. Historia literatury polskiej. br. . . 9364
Kozera E. Metodyka gramatyki. 1936. 9413
Kubicka J. Ćwiczenia ortograficzne. br. 9543
Kucharski E. Poetyka noweli. 1936. 9478
Piechal M. O Norwidzie. 9550
Piołun - Noyszewski. Zarys myśli polityczno - społecznej S. Żeromskiego. 1937. 9406
Przybyszewski S. Moi współcześni. 1930. 9334
Rocznik Kasprowiczowski. 1936. 9473
Rosnowska J. „Żywe Kamienie" Berenta. 1937. 9375
Rozwadowski J. Prawda życia. 1937. 9642
Saloni J. Nowe programy gimnazjum a studium uniwersyteckie polonistyki. 1936. 9489
Siedlecki F. Studia z metryki polskiej. 1937. . . 9704
Spitzer, Vossler. Z zagadnień stylistyki. 1937. . . 9332
Szober S. Na straży języka. 1913 9513
Uzdańska R. Trudności w nauce czytania i pisania. 1937. 9695
Zawodziński W. Zarys wersyfikacji polskiej. 1936. 9359

Język obcy i literatura.

„Argus" Samouczek niemiecki. 1922. 9405
Biedrzycki E. Zarys dziejów literatury rumuńskiej. 1935. 9486
Dyboski R. Ch. Dickens. br. 9401
Krzeszkiewicz S. Szlakami Boskiej Komedii. . . 9254
1000 słów po niemiecku. br. 9514

Filologia klasyczna.

Ferrero G. Wielkość i upadek Rzymu. br. 9403
Glover T. R. Świat starożytny. br. 9673
Łapicki B. Władza ojcowska w starożytnym Rzymie 1937. 9642
Manteuffel J. Książka w starożytności. 1937. . . 9574
Michałowski K. Delfy. 1937. 9533
Smereka J. Lud w literaturze starożytnej. 1936. . 9475
Vibray H. Mitologia. B, R. 9331

Filozofia.

Hoene - Wroński. Geneza filozofii absolutnej. 1937. 9404
Witwicki W. Rozmowa o jedności prawdy i dobra. 1936. 9467

Nauki społeczne, polityczne, ekonomia, prawo.

Alter W. Antysemityzm gospodarczy. 1937. . . 9581
Babiński J. Geografia polityczna. 1937. . . . 9485
Bączkowski W. Grunwald czy Pilawce? 1938. . 9708
Benes E. Odrodzenie narodów. br. 9635
Biegeleisen L. Wstęp do nauki ekonomii społecznej. 1937. 9506
Bierdajew M. Problem komunizmu. 1937. . . 9357
Bocheński A. Między Niemcami a Rosją. 1937. 9636
Bodzianowski F. Ks. Ludzkość na rozdrożach. 1938. 9687
Bujak F. O naprawie ustroju rolnego w Polsce. br. 9623
Bystroń J. Łańcuch szczęścia. 1938. 9590
Carrel A. Człowiek istota nieznana. br. 9625, . 9626
Chmielewski L. Spółdzielczość rolnicza. 1937. . . 9382
Dane A. Łatwa ekonomika. br. 9536
Doriot J. Francja nie będzie krajem niewolników. 1937. 9425
Folfrost M. Nauka o obywatelstwie. 1937. . . . 9423
Garczyński T. Państwo na przełomie. 1937. . . 9494
Glass H. Ofenzywa komunizmu i drogi przeciwdziałania. 1938. 9672
Górniak St. i Ehrlich E. Kapitał, obroty i rentowność sklepu det. 1937. 9570
Górski A. Niepokój naszego czasu. 1938. . . . 9696
Grabski St. Ku lepszej Polsce. 1938. 9688
Grabski W. Pamiętniki chłopców. 1936. 9460
Grabski W. Parcelacja agrarna. 1936. 9461
Grzędziński J. Maj 1926 kartki z pamiętnika. 1936 9693
Ichcheiser G. Zagadnienia selekcji zawodowych. 1937. 9594
Katelbach T. Za litewskim murem. 1938. . . . 9659
Kawyn S. Ideologia stronnictw politycznych w Polsce wobec Mickiewicza 1890 — 1898. 1937. 9678
Klott M. Inspekcja pracy w Polsce. 1937. . . 9667
Krajewski L. Rząd w/g konstytucji kwietniowej. 1937. 9419
Matuszewski I. Próby syntez. 1937. 9336
Młynarski F. Proporcjonalizm ekonomiczny. 1937 9669
Mały Rocznik Statystyczny. 1937. 9528
Rocznik polityczny i gospodarczy. 1932, 1937. . . 8293
Roczniki socjologii wsi. 1936. 9666
Russel B. Droga do pokoju. 1937. 9548
Stankiewicz H. Biała rewolucja. 1937. 9668
Statystyka spółdzielni związkowych za rok 1936, 1937. 9628
Strasburger H. Sprawa Gdańska. 1937. 9388
Struktura społeczna wsi polskiej. 1937. 9377
Suryc M. Made in U. S. A. włóczęgi. 1937. . . . 9429
Teslar J. Marszałek E. Śmigły - Rydz. 1937. . . 9523
Tołwiński T. Urbanistyka. 1937. 9663
Turowski G. Warunki i drogi rozwoju gospodarczego wsi polskiej. b. r. 9627
Wańkowicz M.: C. O. P. ognisko siły — Centralny Okręg Przemysłowy. 1938. . . . 9612, 9657, 9658
Wereszczyński. Wiadomości o Polsce. 1936. . . . 9385
Weydlich K. Ruch spółdzielczy w Polsce w latach 1914—1926, 1927. 9249

Wolert W. Od snobizmu do postępu. 1937. . . . 9420
W walce o zdrowie wsi polskiej. 1937. 9681
Volpe G. Rozwój historyczny faszyzmu. 1933. . 9490
Zdziechowski J. Mit złotej waluty. 1937. 9680
Ziomek M. Studia metodologiczne. 1936. 9488

Przyroda.

Atlas iconographique. 1894. 9318
Dyakowski B. Wskazania dla bibliotek szkolnych w zakresie botaniki. 1935. 9474
Kruif P. Pogromcy głodu. b. r. 9565
Lublinerówna K. Mchy i porosty. 1937. 9596
Łuczyńska H. i *Wojtusiak R.* Z życia i obyczajów zwierząt. 1938. 9661
Nicolle Ch. Narodziny, życie i śmierć. 1936. . . . 9379
Poplewski R. Świat ssaków. 1937. 9381
Reed M. i *Bronson. W.* Życie oceanu. 1938. . . 9630
Sokołowski J. Szpak. 1937. 9595
Sokołowski M. Szata roślinna Tatr. 1935. 9469
Śliwińska E. Historia naszych zbóż. 1937. . . . 9546

Geografia.

Andrews R. Na krańcach ziemi. b. r. 9329
Appelius M. Kryzys Buddy. b. r. 9328
Bell I. Moja podróż. 1937. 9431
Centkiewicz C. Biała foka. 1938. 9689
Centkiewicz C. Znowu na północy. 1937. 9350
Cichocka - Petrażycka Z. Geografia gospodarcza Polski dla klasy III gimnazjum kupieckiego. 1937. 9618
Demaitre E. Ludożercy i poszukiwacze złota. br. 9551, 9637
Dybczyński T. Tajemnice Łysogór. 1937. . . . 9579
Frenkiel Z. Paryż. 1937. 9337
Grzebieniowski. Irlandia współczesna. 1935. . . . 9396
Johnson M. Lot nad dżunglami. b. r. 9330
Horoszkiewicz. Tradycje ziemi pińskiej. 1935. . . 9508
Kilarski J. Gdańsk. b r. 9327
Kosiba A. Grenlandia. b. r. 9483
Kowalik R. Adriatyk - Dalmacja. 1936. 9430
Lewiński J. Życie ziemi. b. r. 9435
Makarczyk J. Liberia - liberyjczyk. 1936. . . . 9346
Mikulski J. Znaczenie środowiska w nauczaniu i wychowaniu 1937. 9583
Monfreid H. Trędowaty. b. r. 9349
Nansen F. Wśród nocy i lodów. 1898. 9660
Nourse M. Dzieje 400.000.000 narodu. b. r. . . . 9456
Nowakowski S. Geografia jako nauka. b. r. . . 9434
Olechowski G. Na wielką wyprawę. 1937. 9519
Ossendowski A. Huculszczyzna. b. r. 9386
Ostrowski W. W skale i lodzie. 1937. 9517
Petrow D. i *Petrowowa.* Wskazówki metodyczne. 1936 9671
Przeworski S. Azja Zachodnia. b. r. 9439
Romański B. Organizowanie pracy zespołowej uczniów w nauczaniu geografii. 1936. 9465
Romer E. Polityczny atlas kieszonkowy. b. r. . . 9410
Sperczyński W. Gopło. 1937. 9577
Wasylewski S. Na Śląsku Opolskim. 1937. 9342
Wojtusiak R. W sercu Kaukazu. b. r. 9679
La Varre W. Złoto, diamenty, orchidee. b. r. . . 9638
Ziemia lubartowska. 1938. 8566

Fizyka.

Alichniewicz K. Młody fizyk - konstruktor. 1937. 9361
Burdecki F. Opanowanie materii. b. r. 9610
Eddington A. Nauka na nowych drogach. b. r. . 9421
Grotowski M. Wykłady fizyki. 1937. 9484
Hensel G. i *Kowalski S.* Podstawy elekrotechniki. 1937. 9620
Jeans J. Horyzonty nowej nauki. 1937. 9345
Las J. Wieści płyną w świat. 1938. 9632
Wasiutyński J. Kopernik. 1938. 9664
Wszędobylski. 300.000 Km/sek z D-rem Wszędobylskim. 1937. 9568

Nauki stosowane.

Bułhak J. Estetyka światła. 1936. 9371
Bułhak J. Fotografika. b r. 9455
Czerwiński W. Podręcznik warsztatowy 1937. . 9518
Drogin O. Myślące maszyny. 1938. 9633
Fiuczek M. Maszyny elektryczne. 1937. 9520
Gądzikiewicz W. Podręcznik higieny ogólnej 1932, 1934. 9553
Gąsiorowska N. Górnictwo i hutnictwo w Polsce. 1937. 9522
Kacprzak M. Jak pielęgnować zdrowie w chacie wiejskiej : 1937. 8570
Kołodziejski Cz. i *Tuszyński A.* Łódź motorowa. b. r. 9547. 9582
Kowalenko W. Jak urządzać wystawy szkolne w dziedzinie spraw morskich i kolonialnych. 1937. . 9389
Młodości damy ci skrzydła. 1937. 9569
Neumark S. Mechanika techniczna. 1937. . . . 9608
Paschalis Grabowska A. Modelowanie form krawieckich. 1937. 9608
Polska Lotnicza. 1937. 9363
Ringman A. Uprzemysłowienie i obrona. 1937. 9356
Stosyk S. Przepisy o przechowaniu akt. 1936. . . 9395
Wolter T. Liternictwo współczesne. 1937. . . . 9576

Sztuki piękne.

Album malarstwa polskiego. 9457
Binental L. Chopin. 1937. 9496
Brumer W. Dwie inscenizacje „Dziadów". 1937. 9433
Budzyński. Szlakiem zwycięskiej piosenki. 1936. 9352
Chmara J. 10 lubelskiech pieśni ludowych. b. r. . 9453
Cieślewski T. syn. Drzeworyt w książce, tece i na ścianie. 1936. 9471
Czapski J. Józef Pankiewicz. 1936. 9343
Wincenty Drabik. 1881—1933. 1936. 9613
Eile H: Teatr warszawski. 1937. 9422
Hławiczka K. Wesołe piosenki. 1936. 9644
Karlowska Z. Wychowawcze wartości teatru szk. 1937. 9524
Kwaśnicowa T. Zbiór pląsów. 1937. 9592
Lam W. Jak rozwijać twórczość malarską. 1936. 9368
Lissa Z. Muzyka i film. 1937. 9701
Łobaczewska S. Ogólny zarys estetyki muzycznej. 1938. 9549
Policht H. Nauka rysunku. 1933, 1934. . 5805, 9571
Rączka S. I. Kolędy i pastorałki polskie. b. r. . . 9713
Rączka S. I. Śpiewanki szkolne. 1937. 9362
Sterling M. Rzeźba włoska. b. r. 9662
Tańska M. Zabawy rytmiczne ze śpiewem. 1935. 9557
Walicki M. Dzieje sztuki polskiej. 1936. 9507
Warchałowski. Zofia Stryjeńska. b. r. 9365
Verdiani C. O malarstwie toskańskim. 1937. . . 9427

Historia.

Askenazy S. Szkice i portrety. 1937. 9333
Chlędowski K. Królowa Bona. 1932. 9505
Gutkowska M. Historia ubiorów. 1932. 9418
Handelsman. Historycy. 1937. 9497
Hupka J. Z czasów wielkiej wojny. 1937. 9378
Koźmiński K. Kamienie na szaniec. b. r. 9572
Kukiel M. Wojna 1812 r. 1937. 9480
Lepecki M. Sybir wspomnień. 1937. 9619
Lloyd Georg D. Wspomnienia wojenne. 1938. . . 9588
Maleczyńska E. Nauczanie historii w szkole średniej. 1937. 9537
Materiały do historii m. Lublina. 1938. 9539
Nałęcz - Ostrowska. Z dziejów obyczaju w Polsce. 1937. 9370
Skoczek J. Wychowanie Wazów. 1937. 9682
Starzyński R. Cztery lata wojny. 1937. 9371
Serejski J. Historia starożytna. 1932. 9384
Sobieski W. Bolesław Chrobry. b. r. 9698
Świtalska. Wspomnienia lekarki legionowej. b. r. . 9355
Szymanowski. Listy o wypadkach w Polsce. 1936. 9468
Wańkowicz M. Na tropach Smętka. 1936. . . . 9376
Uhorczak F. Miasta w Polsce. 1937. 9665

C. d. n.

KONKURS

Konkurs na stanowisko kierownika publicznej szkoły specjalnej dla dzieci umysłowo-upośledzonych w Lublinie.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lnbelskiego ogłasza konkurs na stanowisko kierownika publicznej szkoły specjalnej dla dzieci umysłowo upośledzonych w Lublinie.

O wymionione stanowisko mogą się ubiegać osoby, odpowiadające wymaganiom ustępu 1 art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia z dnia 9 listodada 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 104, poz. 837).

Pierwszeństwo — przy równych innych warunkach — będzie miał kandydat posiadający dyplom z ukończenia Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, uprawniający do pełnienia obowiązków nauczyciela szkół specjalnych dla dzieci umysłowo-upośledzonych.

Podania — z dołączeniem wyciągu z akt personalnych i odpisem arkusza spostrzeżeń — adresowane do Kuratorium Okręgn Szkolnego Lubelskiego w Lublinie należy wnosić w drodze służbowej do Inżpektoratu Szkolnego Miejskiego w Lublinie w terminie sześciu tygodni od daty ogłoszenia konkursu, tj. od dnia 1 kwietnia 1938 r. począwszy.

Ogłoszenia

Zgubiono legitymację nr 18 wydaną przez Państw. Gimnazjum im. Staszica w Lublinie, ucznia klasy Ia, na nazwisko **Dzidy Ryszarda.**

Sprostowanie.

W n-rze 7 (102) str. 173 w szpalcie II-giej w wierszu 2-gim od góry zamiast „O przeznaczeniu dzieła literack." powinno być „O poznawaniu dzieła literackiego".

Prenumerata: Roczna . . . . . zł 5.— ; Półroczna . . . . . zł 2.50
Numer pojedyńczy 50 groszy.

Ceny ogłoszeń: Cała strona . . . . . zł 120.— ; Pół strony . . . . . zł 70.— ; Ćwierć strony . . . . . zł 35.—

Rękopisów Administracja nie zwraca. Konto P. K. O. 30.617.
Adres Redakcji i Administracji: Lublin, Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Lubelskie Zakłady Graficzne właśc. Adam Szczuka—Lublin, Zamojska 12.